

**FUTBOL OYNAYAN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL GELİŞİM İLE
SOSYAL BÜTÜNLEŞME DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ VE ETKİLEŞİMİN
İNCELENMESİ**

Ahmad A. A. OMAR

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİM VE SPOR ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİM VE SPOR BİLİM DALI

**FUTBOL OYNAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL GELİŞİM İLE
SOSYAL BÜTÜNLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ VE ETKİLEŞİMİN
İNCELENMESİ**

(An Examination of the Relationship and Interaction between the Personal Development and
Social Integration Levels of University Students who Play Football)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmad A. A. OMAR

Danışman: Prof. Dr. Ahmet Gökhan YAZICI

Erzurum
Eylül, 2025

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Ahmad A. A. OMAR tarafından hazırlanan “Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim İle Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki Ve Etkileşimin İncelenmesi” başlıklı çalışması 09/09/2025 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından beden eğitimi ve spor Ana Bilim Dalı, beden eğitimi ve spor Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman,
Jüri Başkanı:

Prof. Dr. Ahmet Gökhan YAZICI
Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi:

Doç. Dr. Halil İbrahim CEYLAN
Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi:

Doç. Dr. Yunus Emre ÇİNGÖZ
Bayburt Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

09/09/2025

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Erdiç ŞİKTAR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans Tezi olarak sunduğum “Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim İle Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki Ve Etkileşimin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

09/09/2025

Aslı ıslak imzalıdır

Ahmad OMAR

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu akademik yolculukta engin bilgileri ve değerli yönlendirmesiyle yol gösteren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet Gökhan YAZICI'ya en derin teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, üniversitemin değerli akademik kadrosuna da eğitim sürecimde bana sundukları bilgi ve rehberlik için minnettarım.

Her zaman yanımda olan ve hayatımın ışığı olan kıymetli aileme en derin şükranlarımı sunuyorum. Sınırsız destekleri, sabırları ve sürekli teşvikleri için sevgili anne ve babama sonsuz teşekkürler. Varlıklarıyla bana güç veren kardeşlerime de ayrıca teşekkür ederim; onların desteği ve sevgisi, bu yolda ilerlemem için en büyük motivasyonum oldu.

Yine bu süreçte bana en iyi arkadaşlık yapan sevgili dostlarıma da gönülden teşekkür ederim. Onların manevi desteği ve teşvikleri, birçok zorluğun üstesinden gelmemde büyük rol oynadı.

Son olarak, bu çalışmamın Allah'ın rızasına uygun olmasını ve bilime katkı sağlayan bir tuğla olmasını niyaz ediyorum.

Ahmad OMAR

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FUTBOL OYNAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL GELİŞİM İLE SOSYAL BÜTÜNLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ VE ETKİLEŞİMİN İNCELENMESİ

Ahmad A. A. OMAR

Eylül 2025, 78 Sayfa

Amaç: Bu araştırmanın amacı, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişki ve etkileşimi incelemektir.

Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu, 18–30 yaş aralığında Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören ve futbol oynayan toplam 253 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgiler formu ile kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme ölçekleri kullanılmış, veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklem Mann–Whitney U, Kruskal–Wallis H testi ve çoklu regresyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma bulguları, kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle duygusal gelişim ve bütünleşme gibi alt boyutların sosyal bütünleşme ile pozitif yönde anlamlı ilişkileri bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca, futbol oynama seviyesi değişkenine göre kişisel gelişim alt boyutlarında anlamlı farklar olduğu; ancak cinsiyet, sınıf düzeyi, doğum yeri gibi bazı değişkenlerin etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Futbol, üniversite öğrencilerinin hem kişisel gelişimlerini hem de sosyal bütünleşmelerini olumlu yönde etkilemektedir. Ancak bu etkilerin düzeyi, bireyin spora katılım süresi, oynama seviyesi ve kişisel motivasyon gibi faktörlere göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, üniversitelerde spor etkinliklerinin artırılması ve daha sistemli şekilde yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel gelişim, Sosyal bütünleşme, Üniversite öğrencileri, Futbol,

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP AND INTERACTION BETWEEN THE PERSONAL DEVELOPMENT AND SOCIAL INTEGRATION LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS WHO PLAY FOOTBALL

Ahmad A. A. OMAR

September 2025, 78 Pages

Purpose: The aim of this study is to examine the relationship and interaction between the personal development levels and social integration levels of university students who play football.

Method: This research was conducted using the descriptive survey model, one of the quantitative research methods. The study group consisted of a total of 253 university students between the ages of 18 and 30 who are studying at Atatürk University and actively play football. Personal information forms as well as personal development and social integration scales were used as data collection tools. The data were analyzed using the SPSS software, and independent samples Mann–Whitney U test, Kruskal–Wallis H test, and multiple regression analyses were applied.

Findings: The findings of the study revealed that there are significant relationships between personal development and social integration. In particular, sub-dimensions such as emotional development and integration were found to have significant positive correlations with social integration. Moreover, significant differences were observed in personal development sub-dimensions based on the level of football playing, whereas variables such as gender, class level, and place of birth did not show statistically significant effects.

Result: Football positively influences both the personal development and social integration of university students. However, the degree of this influence may vary depending on factors such as the duration of participation in sports, level of play, and individual motivation. In light of these results, it is recommended that sports activities be expanded and managed more systematically in universities.

Keywords: Personal development, Social integration, University students, Football

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	2
Varsayımlar	3
Temel Problemler.....	3
Alt Problemler.....	3
Terim ve Tanımlar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM	5
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	5
Futbolun Tarihsel Gelişimi	5
Modern Futbolun Tarihi.....	9
Futbolun Türkiye’de Tarihsel Gelişimi.....	11
Futbolun Eğitsel Değeri	12
Futbolun Toplumsal Değeri	13
Kişisel Gelişim Kavramı	14
Kişisel Gelişim Kavramının Tarihsel Değişimi	14
Futbolun Kişisel Gelişim Üzerindeki Etkileri.....	15
Sosyal Bütünleşme ve Spor İlişkisi.....	16
Sosyal Bütünleşmenin Önemi	16
Sosyal Bütünleşme Stratejileri	16

Futbolun Sosyal Bütünleşme Üzerindeki Etkileri.....	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	18
Yöntem	18
Araştırma Yöntemi.....	18
Evren ve Örneklem	18
Veri Toplama Araçları	19
Uygulama	19
Verilerin Analizi.....	19
Araştırmacı Rolü	20
Geçerlik ve Güvenirlilik.....	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	23
Bulgular	23
Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular	23
Kişisel Gelişim Düzeyine Göre Demografik Değişkenlerin Analizi	26
Sosyal Bütünleşme Düzeyine Göre Demografik Değişkenlerin Analizi	33
Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	43
Kişisel Gelişim ile Sosyal Bütünleşme Arasındaki Etkileşimlere İlişkin Regresyon Bulguları.....	44
BEŞİNCİ BÖLÜM	51
Tartışma ve Sonuç	51
Öneriler.....	53
KAYNAKÇA	55
EKLER	59
EK-1. Kişisel Bilgi Formu	59
EK-2. Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği.....	60
EK-3. Sosyal Bütünleşme Ölçeği.....	61
EK-4. Etik Kurul Kararı.....	62
EK-5. Ölçek İzin Yazısı	63
EK-6. Ölçek İzin Yazısı	64
ÖZGEÇMİŞ.....	65

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Kişisel Gelişim Ölçeği Cronbach's Alpha Sonucu</i>	20
Tablo 2. <i>Sosyal Bütünleşme Ölçeği Cronbach's Alpha Sonucu</i>	21
Tablo 3. <i>Kişisel Gelişim Ölçeklerinin Temel Dağılım İstatistikleri</i>	21
Tablo 4. <i>Sosyal Bütünleşme Ölçeklerinin Temel Dağılım İstatistikleri</i>	22
Tablo 5. <i>Üniversite Öğrencilerinin Yaş Dağılımı</i>	23
Tablo 6. <i>Öğrencilerin Doğum Yerine Göre Dağılımı</i>	24
Tablo 7. <i>Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı</i>	24
Tablo 8. <i>Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı</i>	24
Tablo 9. <i>Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı</i>	25
Tablo 10. <i>Lisanslı Futbolcu Olma Durumu</i>	25
Tablo 11. <i>Spor Deneyimi Süresi</i>	25
Tablo 12. <i>Oynama Seviyesine Göre Dağılım</i>	26
Tablo 13. <i>Aylık Gelir Dağılımı</i>	26
Tablo 14. <i>Yaş Gruplarına Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	27
Tablo 15. <i>Doğum Yerine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	28
Tablo 16. <i>Cinsiyete Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	28
Tablo 17. <i>Öğrencilerin Bölümlere Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	29
Tablo 18. <i>Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	30
Tablo 19. <i>Lisanslı Futbolcu Olma Durumuna Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	30
Tablo 20. <i>Futbol Deneyimi Süresine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	31
Tablo 21. <i>Futbol Oynama Seviyesine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	32
Tablo 22. <i>Aylık Gelir Durumuna Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	32

Tablo 23. <i>Yaş Gruplarına Göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	33
Tablo 24. <i>Doğum Yerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	35
Tablo 25. <i>Cinsiyete Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	36
Tablo 26. <i>Üniversite Öğrencilerinin Bölümlere Göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	37
Tablo 27. <i>Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları</i>	38
Tablo 28. <i>Üniversite Öğrencilerinin Lisanslı Futbolcu Olma Durumuna Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	39
Tablo 29. <i>Üniversite Öğrencilerinin Futbol Deneyimi Sürelerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları.....</i>	40
Tablo 30. <i>Üniversite Öğrencilerinin Futbol Oynama Seviyelerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları</i>	41
Tablo 31. <i>Üniversite Öğrencilerinin Aylık Gelir Düzeylerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları.....</i>	42
Tablo 32. <i>Kişisel Gelişim Yönelimi (KGY) Alt Boyutları ile Sosyal Bütünleşme Alt Boyutları Arasındaki Spearman Korelasyon İlişkileri</i>	43
Tablo 33. <i>Planlı Olma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	44
Tablo 34. <i>Değişime Hazır Olma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	45
Tablo 35. <i>Kaynakları Kullanma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	45
Tablo 36. <i>Amaçlı Davranış Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	46
Tablo 37. <i>Kişisel Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	47
Tablo 38. <i>Sosyalleşme Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	47
Tablo 39. <i>Fiziksel Fayda Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	48
Tablo 40. <i>Bütünleşme Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	48

Tablo 41. <i>Psikolojik Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	49
Tablo 42. <i>Ahlaki Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları,</i>	49
Tablo 43. <i>Ahlaki Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	50
Tablo 44. <i>Duygusal Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	50

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ATUS	: İşçi Beden Eğitimi ve Spor Federasyonu
FSGT	: İşçi Cımnastık ve Spor Federasyonu
FIFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
KGY	: Kişisel Gelişim Yetkinliği
KKEF	: Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi
LSI	: Lucerne Spor Enternasyoneli
SBF	: Spor Bilimler Fakóltesi
SBÖ	: Sosyal Bütünleşme Ölçeği
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Günümüzde spor, bireylerin fiziksel sağlığının yanı sıra psikolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik gelişmelerde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle futbol, dünya genelinde en yaygın ve popüler spor dallarından biri olarak, genç bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine, takım ruhunu benimsemelerine ve liderlik özelliklerini kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Cope vd., 2017). Üniversite döneminde ise, bireylerin hem akademik hem de sosyal açıdan gelişim süreçlerinde büyük bir önem taşımaktadır. Bu dönemde, öğrencilerin sosyal etkileşimleri, kişisel gelişimleri ve toplumsal uyumları, gelecekteki yaşamlarını şekillendiren kritik faktörlerdir (Altbach vd., 2014).

Futbol, bireyler arasında işbirliği, iletişim ve dayanışma gibi sosyal becerilerin gelişmesinde katkıda bulunur. Takım oyunları, öğrencilerin farklı kültürlerden gelen bireylerle etkileşimde bulunarak sosyal ağlarını genişletmelerine ve sosyal bütünleşme düzeylerini artırmalarına olanak tanır. Bu bağlamda, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek, hem akademik başarıyı artırmak hem de sosyal uyumu güçlendirmek açısından önemli bir araştırma konusu haline gelmektedir (Liu vd., 2022).

Kişisel gelişim, bireylerin kendilerini tanıma, yeteneklerini keşfetme ve potansiyellerini gerçekleştirme sürecidir. Spor, bu sürecin önemli bir parçasını oluşturarak bireylerin öz güvenlerini artırır, stresle başa çıkma becerilerini geliştirir ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırır. Öte yandan, sosyal bütünleşme, bireylerin toplumsal yapıya uyum sağlaması, sosyal ilişkiler kurması ve bu ilişkileri sürdürmesi anlamına gelir. Bu iki kavram arasındaki etkileşim, öğrencilerin üniversite yaşamındaki deneyimlerini ve bu deneyimlerin yaşamlarına olan etkilerini anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir (Suyato vd., 2024).

Bu araştırma, futbolun üniversite öğrencileri üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemeyi ve kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme arasındaki dinamik ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın sonuçları, üniversitelerde spor faaliyetlerinin teşvik edilmesi ve sosyal etkileşimi artıracak stratejilerin geliştirilmesi için önemli veriler sağlayacaktır. Ayrıca, futbolun sadece bir spor dalı olmanın ötesinde, bireylerin sosyal ve kişisel gelişimlerine katkıda

bulunan bir araç olduğunu vurgulamak, bu alandaki literatüre değerli bir katkı sunacaktır (Arey & Levental, 2024).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve etkileşimi incelemektir. Araştırma, futbolun bireylerin sosyal becerilerini, özgüvenlerini ve grup dinamiklerine uyum sağlama yeteneklerini nasıl etkilediğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca, futbol oynamanın, öğrencilerin sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini nasıl güçlendirdiği ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunduğu üzerinde durulacaktır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bireyin kişisel gelişimi ve toplumla olan etkileşimi, çağdaş eğitimin temel hedeflerinden biridir. Özellikle üniversite dönemi, bireylerin hem akademik hem de sosyal anlamda kendilerini geliştirdikleri, kimlik oluşturma süreçlerinin yoğunlaştığı bir dönemdir. Bu süreçte sporun, özellikle takım sporlarının bireyler üzerindeki olumlu etkileri birçok çalışmada vurgulanmıştır. Futbol, sadece fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda sosyalleşme, empati, iletişim, takım ruhu ve problem çözme becerileri gibi çok yönlü gelişim alanlarını destekleyen bir etkinliktir.

Bu bağlamda, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişki ve etkileşimin incelenmesi, hem bireysel gelişimin spor aracılığıyla nasıl şekillendiğini ortaya koymak hem de üniversitelerde sporun sosyal işlevine dikkat çekmek açısından önem arz etmektedir. Araştırmanın sonuçlarının, üniversitelerde spor politikalarının geliştirilmesine, öğrencilerin sosyal adaptasyon süreçlerinin desteklenmesine ve gençlerin sağlıklı bir şekilde topluma entegre olmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Sadece Erzurum Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine ölçeklerin uygulanması, bulguların başka üniversitelerde, farklı fakültelerde ya da farklı coğrafi/kültürel ortamlarda doğrudan genellenmesini kısıtlamaktadır.
- Erzurum'a özgü sosyal, iklimsel veya kültürel özellikler (kış sporları altyapısı, yerel spor kültürü vb.) bulguları etkileyebilir.
- Çalışmada yer alan değişkenler (yaş, cinsiyet, doğum yeri, bölüm, sınıf düzeyi) ile bulgular sınırlı tutulmuştur.

Varsayımlar

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir:

- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin verdikleri yanıtlar doğru, samimi ve gerçeği yansıtmaktadır.
- Kullanılan kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme ölçekleri, araştırmanın amacına uygun geçerlik ve güvenirliğe sahiptir.
- Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, benzer özellikler taşıyan üniversite öğrencileri için genellenebilir niteliktedir.
- Katılımcıların futbol oynama deneyimi, kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme düzeylerini etkileyen önemli bir faktördür.

Temel Problemler

2024-2025 yılında futbol oynayan üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi bu tez çalışmasının temel problem alanını oluşturmaktadır.

Alt Problemler

- Futbol oynayan üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkisinde yaş, cinsiyet, doğum yeri, bölüm, sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- Futbol oynayan üniversitede öğrenim gören öğrencilerin lisanslı futbolcu olma durumu, spor deneyimi süresi, oynama seviyesi ve aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Terim ve Tanımlar

Futbol: Futbol, belirli kurallar çerçevesinde, iki takımın yalnızca ayak ve vücudun belirli bölgelerini kullanarak topu rakip kaleye göndermeyi amaçladığı, fiziksel, zihinsel ve sosyal boyutlarıyla bireylerin çok yönlü gelişimine katkı sağlayan bir takım sporudur (Yetim, 2014).

Kişisel Gelişim Yönelimi: Robitschek (1998) tarafından geliştirilen kişisel gelişim yönelimi kavramı, “kişisel gelişim sürecine aktif, amaçlı katılım” olarak tanımlanmaktadır (Mutlu & Durak, 2022).

Sosyal Bütünleşme: Sosyal bütünleşme, bireyin içinde bulunduğu toplumun gerçekliğinin farkında olması, sosyal bütünlüğünü bozacak seviyede kural dışı davranışlar

geliştirmeyip onu benimsemesi ve genel bir uyma davranışı göstermesidir (Bayram & Aydınalp, 2021).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Futbolun Tarihsel Gelişimi

Spor, toplumsal yapının bütünleyici bir ögesi olarak emek hareketiyle doğrudan ilişkilidir ve özellikle 20. yüzyılın ilk yarısında Avrupa'nın pek çok ülkesinde işçi spor kulüpleri ile birliklerinin yaygınlaşması bu durumu açıkça ortaya koymaktadır (Riordan, 1999). Futbolun İngiltere'de kitleselleşmesi ise büyük ölçüde demiryolu ağının gelişimi ve bu sektörde çalışan işçilerin katkılarıyla gerçekleşmiştir. 1920'li yılların sonlarından itibaren demiryolu hatları yalnızca ulaşımın değil, aynı zamanda futbolun mekânsal örgütlenmesinin de belirleyicisi olmuştur. Bu bağlamda, her istasyonun yanında bir futbol sahasının bulunması neredeyse kural halini almış ve demiryolu ağı ile futbolun coğrafi yayılımı arasında güçlü bir eşgüdüm ortaya çıkmıştır (Wahl, 2005).

İngiltere'de bazı futbol kulüplerinin taraftar tabanı doğrudan belirli iş kollarıyla ilişkilendirilmiştir. Örneğin Liverpool ve Southampton liman işçileri ve tersane çalışanlarıyla, Sheffield çelik ve bıçak üreticileriyle, West Ham United Thames Demir İşletmeleriyle, Nottingham Forest, Derby County ve Blackpool kömür madencileriyle, Manchester United dokuma işçileriyle ve Arsenal ise Woolwich'teki Kraliyet Silah ve Cephane Fabrikası'yla özdeşleşmiştir. Bu kulüpler, sanayi işçileriyle kurdukları organik bağ sayesinde toplumsal bir kimlik kazanmış ve işçi sınıfının somut bir temsil alanına dönüşmüştür. Benzer bir süreç Kıta Avrupası'nda da gözlenmektedir. Avusturya'da 1889 yılında kurulan Birinci Viyana İşçi Futbol Kulübü, resmi makamların baskıları nedeniyle adını Rapid Wien olarak değiştirmek zorunda kalmış; ancak 20. yüzyılın ilk yıllarında işçi sınıfıyla özdeşleşen birçok kulüp ortaya çıkmasına rağmen, Rapid Wien uzun süre Viyana'nın işçi kulübü olarak anılmıştır. İspanya'da ise Atletico Madrid, kuruluşundan itibaren işçi sınıfının kulübü olarak kabul görmüştür (Aktükün, 2004; Bambery, 2002; Fişek 2003; Horak, 1993).

Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'ta 1893'te "Sparta Prag" ve "kanguru" lakaplı "Bohemians" işçilerin takımı olarak kurulurken, "Vasas" ise çelik işçilerinin takımı olarak Macaristan'ın Budapeşte şehrinde kurulmuştur. Belgrat'ta 1920'de kurulan "Radnicki" Futbol Takımı da Sırpça'da "işçi" anlamına gelmektedir (Hürkan, 2000). İsrail'de kurulan Hapoel (işçi anlamına gelmektedir) ise hala ülkenin en büyük ve en güçlü "Spor Birliği"dir. Bunun yanında

Sosyalist olmayan ülkelerde bireylerin tek beklentisi, bir işçi spor organizasyonunun o ülkenin sporunu kontrol etmesidir (Riordan, 1999).

Almanya’da işçi futbolu, 20. yüzyılın ilk yarısında dikkat çekici bir gelişim göstermiştir. Nitekim 1920 yılında yaklaşık 50 bin olan oyuncu sayısı, 1930’a gelindiğinde 140 bine ulaşmıştır. Özellikle Ruhr bölgesi bu sürecin merkezinde yer almıştır. FC Schalke 04’ün 1904–1913 yılları arasındaki kadrosunda 15 işçi, 22 maden işçisi (bunların ikisi bağımsız olarak çalışmakta), ayrıca 5 memur bulunması, futbolun doğrudan işçi sınıfıyla bütünleştiğinin göstergesidir. Aynı şekilde, Borussia Dortmund da sahada farklı bir sınıf mücadelesinin temsilcisi olmuştur. Kömür madenleri ve sanayi üretimiyle özdeşleşen Ruhr bölgesinin bu iki köklü kulübü, tarihsel olarak işçi hareketlerinin toplumsal yansımalarını bünyelerinde taşımaktadır. Her iki kulüp için de yalnızca Bundesliga veya Şampiyonlar Ligi değil, en az onlar kadar Ruhr derbisinin de simgesel bir anlamı vardır. İşçi takımlarının çoğalmasıyla birlikte ortaya çıkan toplumsal kutuplaşmalara karşı dönemin spor çevreleri çözüm arayışına girmiştir. 1921’de Baron Pierre de Coubertin, toplumsal barışı teşvik etmek amacıyla her kasabada bir futbol kulübü kurulması gerektiğini ifade etmiştir. Ancak işçi kulüplerinin kurucuları, farklı sosyal sınıflardan gelenlerle aynı forma altında birleşmekten ziyade, işçi sınıfı dayanışmasını güçlendirmeyi amaçlamışlardır (Wahl, 2005).

Günümüzdeki anlamına en yakın biçimde kuralları ilk kez İngiltere’de uygulanan bu oyun, dünyanın büyük bir bölümüne İngilizler tarafından getirilmiştir. Sanayi Devrimi ile yaşanan büyük toplumsal dönüşüm-değişim sonrasında direniş odakları oluşturabilecek kitleleri (işçileri) denetim altında tutmak hedeflenmiştir (Sert, 1999). Modern futbolun oluşumu gibi yayılmasını da sağlayanlar, dünyadaki İngiliz ekonomik yayılımının aktörleridir. Gemiciler, 1874 yılında Brezilya’nın Botafogo bölgesinde, plajlarda futbol oynandı. On yıl sonra Marsilya ve Portekiz’de de meraklı bakışlar altında futbol oynanmaya devam edildi. Oyun, 1872’de Havre’de demiryolu işçileri (Southwestern Railway) ve 1890 civarında Porto ya da Bilbao limanlarındaki ticaret işçileri gibi yerleşik gruplar arasında daha kalıcı bir hale geldi. Futbol, Lizbon’da telgraf döşeyen işçiler ya da 1885 civarında Rio Tinto madenlerinde çalışan teknisyenler aracılığıyla tüm bölgeye yayıldı. İngilizler, 19. yüzyılda Güney Amerika’ya ticaret gemileri ve demiryolu ile endüstri ürünlerinin yanı sıra futbolu da getirdiler (Hübener, 2008).

Futbol kulüplerinin dünya çapında yayılmasında, özellikle Latin Amerika’da, demiryollarında çalışan İngiliz işçilerin önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. İngiltere’de 1885 yılında kurulan Sheffield F.C., bu sürecin başlangıcını oluşturmaktadır (Azzellini & Tihimmel, 2008).

Şili’de futbolun gelişimi, işçi sınıfı ve orta sınıf arasında sosyal ilişkilerin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. İşçi ve orta sınıf futbol takımları, yerel otoriteler ve politikacılarla iş birliği yaparak toplumdaki diğer gruplarla güçlü bağlar kurmuştur. Aynı zamanda sermaye sahipleri de futbolu desteklemiş, işçilerin boş zamanlarını sporla kontrol altına almayı hedeflemişlerdir. Ayrıca, sporun işçi ve sermaye sahipleri arasındaki ilişkileri yumuşatacağı düşünülmüştür. Ancak bu durum, bağımsız işçi takımları ile şirketlerin organize ettiği işçi takımları arasında zaman zaman çatışmalara neden olmuştur. Bu çatışmalar, futbolun yalnızca bir spor değil, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik ilişkilerin bir yansıması olduğunu göstermektedir (Else, 2007).

Uruguay’da futbolun önde gelen temsilcilerinden biri olan ve 43 lig şampiyonluğu ile 5 Güney Amerika Şampiyonluğu bulunan *Peñarol*, 1891 yılında çoğunluğu İngiliz olan demiryolu işletmelerinin 118 çalışanı tarafından kurulmuştur (Tihimmel, 2008). Meksika’da ise futbol, madenlerde ve demiryollarında çalışan İngiliz işçilerin aracılığıyla yayılmış; 1902’de kurulan ilk kulüp *British Club* olmuştur (Boniface, 2007).

Peru’da işçi sınıfıyla özdeşleşen *Alianza Lima* kulübü, 1901 yılında La Victoria semtinde faaliyete geçmiştir (Hübener, 2008). Futbolun işçi sınıfı değerleriyle bütünleşmesi (Dunkhorst, 2008) yalnızca Latin Amerika’ya özgü olmayıp, Uzakdoğu’da da benzer bir biçimde ortaya çıkmıştır. Japonya’da futbolun tanıtımı 1873’te bir İngiliz subayı tarafından gerçekleştirilmiş, Kore’de ise bu sporla ilk temas 1882 yılında yine İngilizler aracılığıyla sağlanmıştır (Boniface, 2007).

Futbolun işçi sınıfı arasında yaygınlaşması, aslında dönemin toplumsal ve siyasi dinamikleriyle yakından ilişkilidir. Bu spor, işçi sınıfının fiziksel ve zihinsel enerjisini yönlendirmek için kullanılmış, ancak kontrolü daima üst sınıfların elinde kalmıştır. Modern emperyalizm, yalnızca denizaşırı ülkelerdeki etki alanını genişletmekle kalmayıp, aynı zamanda kendi toplumlarındaki işçi sınıfını da etkisi altına almayı hedeflemiştir. Bu bağlamda, sporun bir ideolojik araç olarak kullanılması, kitleler üzerinde denetim kurmak için geliştirilmiş bir stratejidir. Bu süreç, oy verme hakkının genişlediği ve toplumsal kontrol mekanizmalarının yeniden şekillendiği bir döneme denk gelmiştir. Yönetici sınıflar, bu dönemde spor gibi araçları kullanarak işçi sınıfını yönlendirme ve kontrol etme çabalarını artırmıştır (Bambery, 2002).

Bu olguya örnek olarak Kostarika’da yaşananlar gösterilebilir. İngiliz öğrenciler tarafından 1876 yılında Kostarika’ya ihraç edilen futbol bir halk sporu haline gelmiştir. Futbolun kitleleri etkileyen bu yönü bir sınıfsal mücadele alanı olarak Kostarika’da da karşımıza çıkmaktadır. 1980’li yıllarda büyük şirketler, sendikalar, siyasiler ve Katolik kilisesi, işçi sendikalarının gücünü kırmak için çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Bu süreçte futbol, önemli

bir araç olarak kullanılmıştır. Şirketler tarafından kontrol edilen "Solidarismo" adlı organizasyon, işçi sendikalarına alternatif olarak kurulmuş ve işçilerin daha zararsız bir temsilini sağlamak amacıyla futbol turnuvaları düzenlemiştir. Bu turnuvalar, sendikaların ideolojik toplantılarının aksine, daha keyifli ve ilgi çekici etkinlikler olarak işçileri kendi saflarına çekmeyi hedeflemiştir. Sendikalar ise bu duruma karşılık olarak, topladıkları bağışlarla işçi sendikalarının renklerini taşıyan formalar satın almış ve farklı muz plantasyonlarında çalışan işçiler arasında birlik duygusunu güçlendirmek için futbol müsabakaları düzenlemiştir. Bu şekilde futbol, işçiler arasında dayanışmayı teşvik eden bir araç haline gelmiştir. 1920'lerden itibaren spor, Frankfurt Okulu'nun tanımladığı tüketim fetişizminin karakteristiklerini barındıran bir alan haline gelmiştir. Özellikle futbol, işçi sınıfının kitle toplumuna dahil olma sürecinde büyük bir rol oynamıştır (Boniface, 2007).

19. yüzyılın sonlarında bazı sosyalist yazarlar, sporun ve kültürel etkinliklerin dayanışma ve yoldaşlık açısından eğitici olabileceğini savunsa da, bu görüşler sosyalist çevrelerde yaygın değildi. Sosyalist hareketler, özellikle futbol konusunda eleştirel bir tutum benimsemeye başladılar. Sosyalist partilerin lider kadroları sporla pek ilgilenmiyor, Batı Avrupa'daki sosyalist gazeteler ise işçi sınıfının büyük bir kısmını etkileyen bu etkinliklere kayıtsız kalıyordu. Profesyonel sporların gelişimine yönelik tutumları genellikle eleştirici olmuştur. Örneğin, İngiliz Bağımsız Emek Partisi'nin 1904 tarihli yayınında futbolun işçilerin zihinsel enerjisini tüketerek onların haklarını ve gereksinimlerini anlamalarını engellediği, ayrıca demokratik ve toplumsal gelişimin önünde bir engel oluşturduğu ifade edilmiştir. Bu görüş, futbolun işçi sınıfını yalnızca efendilerine uyum sağlayan bir kitleye dönüştürme tehlikesi taşıdığı uyarısını da içeriyordu. Benzer şekilde, 1908 yılında New Castle kuzeyli demokrat gazetesi de futbolu düzenleyen endüstriyi ve futbol maçlarına gitmeyi alışkanlık haline getiren işçileri eleştirmiştir. Gazete, futbolun işçilerin kafalarını "önemsiz şeylerle" doldurduğunu ve sosyalizm bilincinin yerleşmesi için bu alışkanlıkların değiştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu tür açıklamalar, sosyalist hareketlerin spor ve özellikle futbol konusundaki mesafeli ve eleştirel duruşunu açıkça ortaya koymaktadır (Edelman, 2005).

Önde gelen sosyalist düşünürlerden Troçki, işçi sınıfının yaratıcı gücünün gündelik eğlence ve boş zaman etkinlikleri aracılığıyla nasıl sıradanlaştırıldığına dikkat çekmiştir. İngiltere'ye ilişkin kaleme aldığı bir yazıda şu tespiti yapmaktadır: "Devrim, kaçınılmaz olarak İngiliz işçi sınıfında en yüce tutkuları harekete geçirecektir. Ancak bu tutkular, bugüne dek toplumsal eğitim, kilise, basın, boks, futbol, at yarışları ve diğer spor dalları tarafından yapay biçimde bastırılmış ve yön değiştirmiştir. Burjuvazi ile kilise, toplumsal dayanışma, eğlence ve spor alanlarında bizden çok daha güçlüdür. Sosyalist program ile devrimci mücadele araçları

devreye sokulmadıkça, işçi sınıfı gençliğini onların etkisinden kurtarmamız mümkün olmayacaktır” (Bambery, 2002).

Sosyalizm, 20. yüzyılın ortalarında spor etkinliklerinde yaşanan hızlı büyümeyi öngörememiştir. Bu dönemde işçi sınıfı, sendikal ve siyasi mücadeleler sayesinde kendilerine biraz boş zaman ayırma imkânı bulmuş ve bu zamanı spor yapma veya izleme gibi çeşitli aktivitelerle değerlendirmeye başlamıştır. Ancak sosyalist liderler, işçilerin bu boş zamanı düşünsel gelişim veya siyasi faaliyetler için kullanmalarını istemiştir. Maksim Gorki, seyirci sporlarının hızla popülerleşmesini eleştirerek bunun sporun asalet özelliğiyle bağdaşmadığını savunmuştur. Marksizm, emek ve üretim odaklı bir tarih kuramı olduğundan, eğlence ve oyun dünyasını anlamak için gerekli araçlardan yoksun kalmıştır. Bu nedenle birçok sosyalist siyasetçi, işçilerin boş zamanlarını eğitim veya grev gibi faaliyetlere ayırmaları gerektiğini dile getirmiştir (Edelman, 2005).

Sanayi Devrimi'nin ardından futbol, işçi sınıfının önemli bir etkinliği haline gelmiştir. 1920'lerden 1930'ların sonuna kadar işçi sporları altın çağını yaşamış, ancak 2. Dünya Savaşı sonrası değişen koşullarla birlikte bu etkinlikler yavaş yavaş azalmıştır. İsrail ve Finlandiya'da işçi sporlarının devam etmesi gibi örnekler olsa da, Almanya ve Avusturya'da yaşanan trajediler bu süreci olumsuz etkilemiştir. İşçi sporlarının ulusal bazdaki misyonu değişmemiş, ancak tarihsel süreçte farklı dinamiklerle şekillenmiştir (Riordan, 1999).

Modern Futbolun Tarihi

19. yüzyılın son çeyreğinde sporun kitlesel bir ilgi odağı haline gelmesinin temel nedenlerinden biri, teknolojik ilerlemelerin emek üretkenliğini artırmasıyla birlikte geniş kitlelere boş zaman olanağı sunmasıdır. Bu durum, yalnızca elit kesimin katılabildiği sporlardan, geniş kitlelerin izleyici olarak dahil olabildiği spor türlerine geçişi sağlamıştır. Ayrıca 1871 ekonomik bunalımı, sporun gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Bu zor yıllarda insanlar, moral bulmak ve karanlık günlerden bir nebze olsun uzaklaşmak için spora yönelmişlerdir. İlk profesyonel sporcuların ve takımların ortaya çıkışı, işçi sınıfının spora olan ilgisinin bir yansımasıdır. Spor, bu dönemde fabrika bacalarının gölgesinde şekillenmiş ve geniş kitleler için bir eğlence ve umut kaynağı haline gelmiştir (Fişek, 1982).

Tam bir ekonomik serbestlik içinde büyük Sanayi Devrimi'nin geliştiği ve devletin Ortodoks liberalizmin prensiplerini benimseyerek iş ve sermaye ilişkilerine müdahale etmemeyi uygun bulduğu bu devirde erkek, kadın ve her yaştaki çocuklar için çalışma süreleri 14-18 saattir. Sosyal politikaları düzenlemek için 14 Avrupa ülkesinin katıldığı 1890 yılında düzenlenen Berlin Konferansı'nda çalışma 4 süreleri ile ilgili alınan kararlarda çalışma saatleri

ve çalışma yaşının azaltılması “zaruri olan sanayiden gayri, sanayide çalışan bütün işçilere hafta tatili hakkı” tanınması kararlaştırılmıştır (Şahin & Tunçkol, 2010).

1800'lü yılların sonlarında sporun işçi sınıfı arasında yaygınlaşması, toplumsal ve ekonomik değişimlerin bir sonucu olarak bilinmektedir. İş saatlerinin azalması ve sosyal düzenlemeler, işçilere boş zamanlarını değerlendirebilecekleri bir alan sundu. Bu süreçte, soylular ve centilmenler tenis ve kriket gibi sporlarla uğraşırken, işçi sınıfı kendi sporlarını geliştirdi ve futbol bu bağlamda ön plana çıktı. Futbol, soyluların temsil ettiği kolej amatörlüğüne karşı bir demokratik devrim olarak görülmektedir (Kurt & Atayman, 1997).

Spor olgusunu toplumsal göstergeler ve bilimsel bağlamda ele alan Büker (1992), sporun bir statü göstergesi niteliği taşıdığını vurgulayarak şu değerlendirmeyi yapmaktadır: “Spor ile toplumsal sınıflar arasındaki bağı, kullanılan toplara bakarak görmek mümkündür; top küçüldükçe sınıfsal konum yükselir.” Kapitalistleşme sürecini ilk yaşayan ve sanayileşmede öncü konumda olan İngiltere, aynı zamanda spor kurumlarının ve pratiklerinin ortaya çıktığı merkez olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede spor, gündelik toplumsal ilişkilerin bir yansıması olarak belirli cemaatlerle daha sıkı biçimde ilişkilendirilmektedir (Rowe, 1996).

Kapitalizmin, işçi sınıfı gençliğini daha aktif ve üretken bir hale getirmek amacıyla spor faaliyetlerini desteklediği gözlemlenmektedir. Sporun işçilerin fiziksel kapasitesini en üst düzeye çıkarmanın bir aracı olduğuna işaret eder. Endüstrileşmenin ortaya çıkardığı olumsuzlukların etkisini hafifletmek amacıyla, bireylerin serbest zamanlarını spor gibi etkinliklerle değerlendirmeleri önerilmektedir. Ancak, oldukça yoğun çalışma temposu sebebiyle işçilerin spor yapmaya olan ilgisi ve enerjisi azalmaktadır. Bu da kapitalistlerin, çalışanların üretkenliğini artırma amacı doğrultusunda sporu çözüm olarak gündeme getirmelerine neden olmuştur (Gür, 1979).

Önemli kısmı çok nüfuslu işçi mahallelerinden doğan kulüplerin sayısıyla beraber, oyun sahalarının sayısı da artıyordu. Bir seyir sporu olarak yükselmekte olan futbola gösterilen ilgideki artışa bağlı olarak, salt bu sporun yapılmasına tahsis edilen spor sahaları birbiri ardınca kuruldu (Horak, 1993).

İşçi sınıfı hareketleri içinde sporun örgütlenmesi ve yayılması, işçilerin dayanışmasını güçlendiren önemli bir araç olmuştur. Almanya’da 1890 yılında başlayan “İşçi Spor Kulüpleri” hareketi, daha sonra Finlandiya ve İsveç gibi diğer ülkelerde de benzer örgütlenmelere ilham vermiştir. Fransa’da ise 1908’de temelleri atılan ve 24 Aralık 1934 tarihinde resmi olarak kurulan “İşçi Cimmastik ve Spor Federasyonu” (FSGT), işçi spor örgütlenmesinin önemli bir örneği olarak dikkat çekmektedir. Kamu yararına faaliyet gösteren bu federasyon, geniş bir üye

tabanına ve yaygın bir örgütlenme ağına sahiptir. İşçi spor hareketleri, hem işçilerin fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamış hem de örgütlenme kültürünü güçlendirmiştir (Uğur, 2002).

Diğer Avrupa ülkelerinde benzer gelişmeler yaşanmış olsa da, hiçbirinde Almanya'daki kadar güçlü bir toplumsal derinlik kazanamamış ve sınıf mücadelesi spor alanına bu ölçüde yansımamıştır. 1930'lu yıllarda Almanya'da üye sayısı 1,5 milyona ulaşan işçi spor örgütleri bulunmaktaydı. Bu örgütlerin temel amacı, spor faaliyetlerini politik eğitim çalışmalarıyla bir arada yürütmektir. İşçi spor kulüpleri aynı zamanda işçilerin politik ve sendikal meselelerini tartıştıkları birer platform işlevi de görüyordu (Gür, 1979).

19.yüzyılda Almanya'da ve bazı Avrupa ülkelerinde kurulan spor kulüpleri işçileri üye almıyor, bu yüzden de fabrika işçileri kendi spor örgütlerini kurmak zorunda kalıyordu. Bu işçi spor kulüpleri giderek işçi sınıfının siyasal partileriyle de bütünleşiyorlardı. Almanya'da Sosyal Demokrat Parti ile bütünleşen bu kulüpler bir "İşçi Beden Eğitimi ve Spor Federasyonu" olan "ATUS" çatısı altında toplandılar. 1920 yılında, ATUS'un Avrupa'daki benzeri işçi spor federasyonları ile bütünleşmesi sonucunda ortaya "Lucerne Spor Enternasyoneli (LSI)" çıktı. LSI, işçi sınıfının kendi dışında oluşturulmuş yapılarının karşısına, yine kendi yapılarının çıkardığı bir somut üründür. LSI, kısa tarihinde "Uluslararası İşçi Olimpiyatları"nın yapılmasına da önayak olmuştur (Fişek, 1980).

Futbol beraberinde futbol endüstrisini de yaratmıştır. İşçi kökenli seyircilerin takımlarını izleyeceği, destekleyeceği ve sorunlarından uzaklaşabileceği mekanlar inşa edilmiş ve stadyumlar yüzyıllar sonra antik tiyatroların, arenaların yerlerini almıştır. 1888 yılında 12 kulübün katılımı ile "İngiliz Profesyonel Ligi" kuruldu. Kısa bir süre içerisinde futbol önce Avrupa'da, sonra Latin Amerika ve Asya'da oynanmaya başladı. 21 Mayıs 1904 tarihinde Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) kuruldu. İlk büyük futbol organizasyonu 1930 yılında Uruguay'da gerçekleştirilen "Dünya Kupası"dır (Özmen, 2000).

Öncelikle, 19'uncu yüzyıl Avrupa'sı ve 18'inci yüzyıl İngilteresi'nin ürünü olan spor, kapitalist sanayi toplumunun ortaya çıkışıyla yükselişe geçmiştir. Sanayi öncesi yerel bir karakterde, örgütlenmemiş bir formda olan sporun, sanayileşme ile birlikte endüstriyel kapitalizmin dönüştürdüğü modern toplum yapısı içinde kurumsal bir çatı altına girdiği görülmektedir. Tarihsel süreç içerisinde değerlendirildiğinde; Holt'a göre günümüzde spor; modern sanayi toplumunun belirgin bir kültürel ifadesi sayılmaktadır (Aslım, 2007).

Futbolun Türkiye'de Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de futbolun tarihsel gelişimi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden başlayarak Cumhuriyet'in modernleşme çabalarına kadar uzanan geniş bir kurumsallaşma

süreciyle şekillenmiştir. İlk modern futbol karşılaşmaları 1895 yılında İzmir Bornova’da, bölgede bulunan İngiliz tüccar ve gençlerinin girişimiyle başlamıştır (Devecioğlu, 2008). Bu dönemi takiben, 1903’te Beşiktaş, 1905’te Galatasaray, 1907’de ise Fenerbahçe kulüpleri kurulmuş ve Türk futbolunun temelleri atılmıştır (Somali, 1989). II. Meşrutiyet’in ilanı (1908) yürürlüğe giren Cemiyetler Kanunu, spor kulüplerinin tüzel kişilik kazanmasını sağlayarak futbolun yasal bir zemine oturmasına olanak tanımıştır (Fişek, 1985). 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) kurulmuş ve 1923’te Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) resmen teşekkül ederek FIFA’ya üye olmuştur (Devecioğlu, 2008; TFF, 1992). 1936 yılında devletin spor politikalarını merkezileştirmek amacıyla Türk Spor Kurumu kurulmuş, 1938’de ise 3530 sayılı yasa ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) oluşturularak futbol devlet kontrolüne alınmıştır (Bayansaldız, 2003; Ekenci, 1997). 1951 yılında profesyonellik kabul edilmiş, 1959’da ise Türkiye Profesyonel Futbol Ligi resmen kurulmuştur (Aydın, 1989). 1986 yılında yürürlüğe giren 3289 sayılı yasa ile spor teşkilatı yeniden yapılandırılmış, ardından 1988’de çıkarılan 3461 sayılı yasa ile Türkiye Futbol Federasyonu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nden ayrılarak özerkleşmiştir (Üçışık, 1999). 1992 tarihli 3813 sayılı yasa, federasyonun ekonomik ve yönetsel bağımsızlığını yasal güvence altına almıştır (Güney, 1991). Bu süreçte UEFA ve FIFA ile olan ilişkiler kuvvetlendirilmiş, Türkiye futbolu uluslararası düzene entegre edilmiştir (TFF, 1992). 2000 ve 2004 yıllarında çıkarılan 4563 ve 5175 sayılı yasalar ile federasyonun teşkilat yapısı, bütçe denetimi, tahkim ve hakem kurullarının oluşumu gibi birçok konuda düzenlemeler yapılmış ve demokratik katılım güçlendirilmiştir (Çakmak, 1999). 2007’de çıkarılan 5719 sayılı yasa ile TFF’nin UEFA ve FIFA üyeliği açıkça kanun düzeyinde tanımlanmış, federasyon yapısı Avrupa standartlarına uygun hale getirilmiştir (Deloitte, 2007). Böylece Türkiye’de futbol, yalnızca bir spor etkinliği olmanın ötesine geçerek kültürel, ekonomik ve siyasal boyutlarıyla toplumsal bir güç haline gelmiş; Avrupa futbol modeliyle uyumlu, özerk ve kurumsal bir yapıya kavuşmuştur.

Futbolun Eğitsel Değeri

Futbol, yalnızca sportif ya da ekonomik bir faaliyet olmaktan öte, bireylerin sosyal, kültürel ve eğitsel gelişimlerine katkı sağlayan çok yönlü bir toplumsal olgudur. Avrupa Birliği tarafından hazırlanan değerlendirme raporlarında da vurgulandığı gibi, futbolun eğitsel işlevi özellikle genç bireylerde sorumluluk alma, takım çalışması, disiplin ve karar verme gibi temel değerlerin kazanılmasına katkıda bulunmaktadır. Ancak artan ticarileşme ve profesyonelleşme süreçleri, bu eğitsel işlevin arka planda kalmasına ve bazı yasal belirsizliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. bu duruma dikkat çekerek, futbolun yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda eğitsel yönleri açısından da değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Yazarlar, Avrupa’da

futbolun topluluk hukuku ile düzenlenmeye çalışıldığını ancak bu hukuki süreçlerin eğitsel işlevleri olumsuz etkileyebileceğini ifade etmektedir. Bu nedenle futbolun eğitsel potansiyelinin sürdürülebilir kılınması, sadece spor politikalarıyla değil, aynı zamanda eğitim sistemleriyle entegrasyon içinde ele alınmalıdır (Devecioğlu vd., 2014).

Futbol, sadece bir spor faaliyeti ya da ekonomik sektör olmanın ötesinde, toplumsal yapılar üzerinde derin etkiler yaratan çok boyutlu bir olgudur. Bu bağlamda, futbolun eğitsel işlevi, bireylerin sosyal becerilerini, takım çalışması yetkinliklerini ve sorumluluk duygularını geliştirmesi bakımından son derece önemlidir. Ancak artan profesyonelleşme, ticarileşme ve buna bağlı olarak gelişen yasal düzenlemeler, futbolun bu eğitsel rolünü tehdit eder duruma gelmiştir. çalışmasında da belirtildiği gibi, “yasal belirsizlik sadece ekonomik koşullarda değil, özellikle futbolun sosyal, kültürel ve eğitsel işlevinde de sorunlara yol açmaktadır.” Bu durum, futbolun eğitimsel potansiyelinin korunması ve geliştirilmesi için daha bilinçli ve kapsayıcı spor politikalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, futbolun eğitsel değerini sürdürülebilir kılmak adına yalnızca sportif kurumların değil, eğitim politikalarının da bu işlevi desteklemesi kaçınılmazdır (Devecioğlu, 2008).

Futbolun Toplumsal Değeri

Futbol, modern toplumlarda yalnızca bir spor etkinliği olmanın çok ötesine geçerek, toplumsal hayatın hemen her alanına nüfuz etmiş güçlü bir sosyal kurum haline gelmiştir. Geniş kitleleri ortak bir zeminde bir araya getirme kapasitesi sayesinde futbol, toplumsallaşma, aidiyet, kimlik inşası, dayanışma ve temsil gibi temel sosyolojik işlevleri yerine getirir. Her yaştan, sosyal tabakadan, kültürden ve inançtan bireyleri kapsayan yapısıyla, futbol hem bireylerin sosyal gruplarla özdeşleşmesini sağlar hem de kolektif bilinç ve ortak duygular etrafında güçlü bir “biz” duygusu inşa eder. Bu özelliğiyle futbol, modern toplumun parçalanmış yapısı içinde bireylerin yalnızlaşma, kimlik karmaşası ve anlam krizine karşı bir direnç alanı sunar (Huizinga, 2006).

Ayrıca futbol, toplumsal iletişimi kolaylaştıran, sosyalleşme süreçlerini hızlandıran bir “ortak dil” işlevi görür. Taraftarlık, maç sohbetleri, medya tartışmaları ve anı paylaşımı gibi unsurlar, futbolun gündelik yaşamda sürekli olarak yeniden üretildiği dinamik bir alan yaratır. Futbol, modern toplumun yabancılaştırıcı yapısı karşısında bireylere hem eğlenme hem de kendini ifade etme ve toplumla bütünleşme imkânı tanır (Zelyurt, 2020).

Ancak bu olumlu işlevlerine rağmen futbolun, kapitalist piyasa mantığı içinde metalaştırılarak ticarileştirildiği, taraftar kimliğinin bir tüketici profiline indirgenmeye çalışıldığı ve elektronik gözetim sistemleriyle denetim altına alındığı da gözlemlenmektedir.

Bu durum, futbolun tarihsel ve toplumsal işlevleriyle çelişen bir dönüşümü de beraberinde getirmektedir. Yine de, tüm bu dönüşümlere rağmen futbolun toplumsal düzlemde sahip olduğu güçlü konum, hem bireysel hem de kolektif düzeyde anlam üretmeye ve toplumsal bütünleşmeye katkı sağlamaya devam etmektedir (Zelyurt, 2020).

Kişisel Gelişim Kavramı

Kişisel gelişim, bireyin sahip olduğu fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal potansiyelini tanıması, bu potansiyeli en üst düzeyde kullanması ve yaşam kalitesini artırması amacıyla gerçekleştirdiği bilinçli ve sürekli bir ilerleme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç, bireyin kendini tanımasını, güçlü ve gelişime açık yönlerini fark etmesini, hedefler belirlemesini ve bu hedeflere ulaşmak için çeşitli stratejiler geliştirmesini içerir. Kişisel gelişim yalnızca bireyin iç dünyasıyla sınırlı kalmaz; aynı zamanda bireyin sosyal çevresiyle kurduğu ilişkileri, akademik ve mesleki yaşamını, öz disiplini ve özgüvenini de doğrudan etkileyen çok boyutlu bir olgudur. Güdek'e (2024) göre kişisel gelişim, bireyin kendini gerçekleştirme yolculuğunda hem bireysel farkındalığını hem de çevresiyle olan etkileşim düzeyini artıran dinamik bir süreçtir. Eğitim süreci içerisinde kişisel gelişim, bireyin hem bireysel hem de toplumsal yönlerinin desteklenmesini sağlar. Özellikle müzik eğitimi, bireyin estetik duyarlılığı kadar öz farkındalığını, empati kurma yeteneğini, grup içinde sorumluluk alma becerilerini ve duygularını ifade edebilme kapasitesini de geliştirir (Güdek, 2024). Bu yönüyle kişisel gelişim, bireyin sadece akademik başarısını değil, aynı zamanda yaşam boyu öğrenme becerilerini, toplumsal uyum düzeyini ve bireysel doyumunu da artıran temel bir gelişim alanı olarak değerlendirilmektedir. Kişisel gelişimin eğitim programlarıyla bütünleştirilmesi, bireylerin sadece bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal ve sosyal yönlerini de güçlendirerek onları daha üretken, sorumluluk sahibi ve farkındalığı yüksek bireyler hâline getirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle kişisel gelişim, yalnızca bireysel bir kazanım değil; aynı zamanda çağdaş toplumların gelişiminde temel bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Güdek, 2024).

Kişisel Gelişim Kavramının Tarihsel Değişimi

Kişisel gelişim kavramı, tarihsel süreç içerisinde birey, toplum ve teknoloji üçgeninde sürekli olarak yeniden tanımlanmış ve anlamı giderek genişlemiştir. Geleneksel anlamda kişisel gelişim, bireyin kendini tanıması, eksik yönlerini fark etmesi ve daha iyi bir birey olma yolunda bilinçli çaba göstermesi olarak tanımlanırken; bu yaklaşım bireyin toplumsal rollerini yerine getirmesi ve sosyal uyum sağlamasıyla sınırlıydı. Ancak 20. yüzyılın ortalarından itibaren öz yardım (self-help) hareketleriyle birlikte kavram, bireysel farkındalık, içsel denge ve öz yönelim gibi boyutları da içerecek biçimde bireyin iç dünyasına odaklanan bir niteliğe

bürünmüştür. Kişisel gelişim, özellikle dijitalleşme, küreselleşme ve yaşam boyu öğrenme anlayışının etkisiyle daha stratejik ve çok boyutlu bir yapıya dönüşmüştür. Artık kişisel gelişim yalnızca bireyin mutluluğunu ya da içsel tatminini değil; aynı zamanda dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, yaratıcılık, kültürlerarası farkındalık, problem çözme ve girişimcilik gibi çağın gerektirdiği becerilerin edinilmesini de kapsamaktadır. Bu dönüşüm, bireyin yalnızca bireysel faydasını değil, aynı zamanda toplumsal kalkınma, demokratik katılım ve sürdürülebilir gelişim hedeflerine katkı sunacak şekilde konumlanmasına zemin hazırlamaktadır. Böylece kişisel gelişim kavramı, dijital çağın dinamiklerine uyum sağlayan, yaşam boyu öğrenen ve topluma aktif katkı sağlayan birey yetiştirme sürecinin merkezinde yer alan temel bir unsur hâline gelmiştir (Günüş vd., 2012).

Futbolun Kişisel Gelişim Üzerindeki Etkileri

Futbol, sadece bir spor dalı olmanın ötesinde, bireylerin kişisel gelişimlerine önemli katkılarda bulunan bir aktivitedir. Öncelikle, futbol oynamak disiplin ve sorumluluk gerektirir; bu da oyuncuların düzenli antrenman yapmalarını ve hedeflerine ulaşmak için plan yapmayı öğrenmelerine yardımcı olur. Ayrıca, futbol takım çalışmasını teşvik eder; oyuncuların işbirliği yapma, etkili iletişim kurma ve ortak hedefler için birlikte çalışma becerilerini geliştirmelerine olanak tanır (Blake & Solberg, 2023). Bu süreç, bireylerin özgüvenlerini artırırken, oyun sırasında yaşanan başarılar ve kayıplar, öğrenme fırsatları sunar. Futbol aynı zamanda stres yönetimi konusunda da faydalıdır; fiziksel aktivite, kaygıyı azaltmaya yardımcı olurken, oyun heyecanı bireylerin stresle başa çıkma becerilerini güçlendirir. Fiziksel sağlık açısından da önemli olan futbol, düzenli egzersiz yapmayı teşvik ederek dayanıklılığı artırır ve genel yaşam kalitesini yükseltir (Oguntuase & Sun, 2022). Oyuncular, oyun sırasında anlık kararlar almak zorunda oldukları için hızlı düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirirler. Son olarak, futbol, farklı yaş, cinsiyet ve kültürlerden insanlarla bir araya gelmeyi sağladığı için sosyal etkileşimleri artırarak empati ve anlayış geliştirmeye yardımcı olur. Tüm bu nedenlerle, futbol oynamak veya izlemek, kişisel gelişim için önemli bir araç olarak değerlendirilir (Lange vd., 2018).

Kişisel gelişim, bireyin yeteneklerini artırmayı ve potansiyelini keşfetmeyi amaçlayan temel bir süreçtir. Bu süreç, özellikle üniversite döneminde büyük bir önem taşır; zira bu dönemde bireyler kimliklerini belirlemeye, özgüvenlerini artırmaya ve sosyal becerilerini geliştirmeye başlarlar (Demir & İmamoğlu 2023). Kişisel gelişimin bileşenleri arasında kendini tanıma, hedef belirleme, zaman yönetimi, iletişim becerileri ve problem çözme yer alır. Futbol, kişisel gelişimi destekleyen etkili bir araçtır; çünkü takım çalışması, disiplin, liderlik ve özgüven gibi önemli becerilerin kazanılmasına katkı sağlar. Futbol oynayan bireyler, sadece

fiziksel açıdan değil, sosyal açıdan da kendilerini geliştirirken, akademik ve sosyal yaşamlarında daha başarılı olma fırsatı bulurlar (Karaka, 2023).

Sosyal Bütünleşme ve Spor İlişkisi

Türkiye’de Sosyal bütünleşme, farklı toplumsal grupların ortak değerler, normlar ve etkileşim biçimleri aracılığıyla toplumla uyum içinde varlık göstermesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Schiefer & Van Der Noll, 2017). Günümüzde bu kavram, yalnızca politik ve ekonomik boyutlarıyla değil, aynı zamanda kültürel ve sportif alanlarla da ilişkilendirilmiştir. Özellikle spor, bireyler ve gruplar arasında iletişim kurmayı, aidiyet geliştirmeyi ve toplumsal bağları güçlendirmeyi sağlayan bir alan olarak sosyal bütünleşme çalışmalarında öne çıkmaktadır (Spaaij, 2012).

Sporun sosyal bütünleşmeye katkısı çok boyutludur. Bir yandan bireylere ortak bir kimlik ve dayanışma zemini sunarken, diğer yandan farklı etnik, kültürel ve sosyo-ekonomik grupların bir araya gelmesini mümkün kılar (Elling vd., 2001). Bu bağlamda spor, toplumsal dışlanmaya karşı bir araç işlevi görmekte; göçmenlerin, dezavantajlı grupların ve gençlerin sosyal hayata katılımını kolaylaştırmaktadır (Maxwell, 2018).

Türkiye’de ise sporun sosyal bütünleşmeye etkisi özellikle gençlik politikaları, göçmenlerin uyum süreçleri ve dezavantajlı grupların toplumsal katılımı açısından önem taşımaktadır. Yapılan araştırmalar, spor kulüplerinin ve yerel düzeyde yürütülen sportif faaliyetlerin, bireyler arasında güven ve aidiyet duygusunu güçlendirdiğini göstermektedir (Öztürk & Koca, 2019). Bu nedenle spor, yalnızca fiziksel sağlık açısından değil, aynı zamanda toplumsal uyum, katılım ve barış kültürünün inşası açısından da stratejik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal Bütünleşmenin Önemi

1. **Toplumsal Uyum:** Farklı gruplar arasında anlayış ve saygı geliştirilmesi, toplumsal barışın sağlanmasına katkı sağlar.
2. **Ekonomik Gelişme:** Bütünleşmiş bir toplum, ekonomik büyüme ve kalkınma için daha elverişli bir ortam sunar.
3. **Kültürel Zenginlik:** Farklı kültürlerin bir araya gelmesi, topluma zenginlik katar ve çeşitliliği artırır.
4. **Sosyal Adalet:** Bütünleşme, sosyal eşitlik ve adaletin sağlanmasına yardımcı olur.

Sosyal Bütünleşme Stratejileri

1. **Eğitim:** Eğitim yoluyla farklı kültürler hakkında farkındalık yaratmak.

2. **Toplumsal Projeler:** Farklı grupları bir araya getiren sosyal etkinlikler düzenlemek.
3. **Politikalar:** Hükümetlerin sosyal bütünleşmeyi destekleyen politikalar geliştirmesi.

Sosyal bütünleşme, sağlıklı ve sürdürülebilir bir toplum için kritik öneme sahiptir. Bireylerin ve grupların birbirleriyle etkileşimde bulunması, toplumsal dayanışmayı güçlendirir ve toplumun genel refahını artırır (Trudel-Fitzgerald vd., 2020).

Futbolun Sosyal Bütünleşme Üzerindeki Etkileri

Futbol, toplumsal bütünleşmenin sağlanmasında önemli bir rol oynayan bir spor dalıdır. Farklı yaş, cinsiyet, kültür ve sosyal sınıflardan gelen bireyleri bir araya getirerek ortak bir payda oluşturur. Futbol, insanlar arasında ortak bir ilgi alanı yaratarak sosyal bağları güçlendirir; maçlar, taraftarlar ve oyuncular arasında dayanışma duygusu geliştirir, bu da toplumda birlik ve beraberlik hissini artırır. Ayrıca, futbol farklı kültürlerin etkileşimde bulunmasına olanak tanır; farklı kökenlerden gelen oyuncular ve taraftarlar, birbirlerinin kültürel değerlerini öğrenir ve paylaşarak toplumsal hoşgörüyü artırır (Dukić vd., 2017). Gençler için önemli rol modeller sunan futbol, başarılı futbolcular aracılığıyla hayalleri şekillendirebilir ve ilham verebilir, bu da topluma daha olumlu bireyler kazandırır. Dezavantajlı grupların topluma entegre olmasına yardımcı olan futbol, sosyal projeler aracılığıyla bu gruplara destek sunar. Ayrıca, futbol oynamak veya izlemek bireylerin stres ve kaygı seviyelerini azaltmalarına yardımcı olur, bu da toplumsal huzuru artırarak insanların bir arada daha uyumlu bir şekilde yaşamalarını sağlar. Son olarak, futbol kulüpleri sosyal sorumluluk projeleri ile topluma katkıda bulunarak gönüllü faaliyetleri teşvik eder. Tüm bu nedenlerle futbol, sosyal bütünleşmeyi teşvik eden güçlü bir araçtır (Demir & İmamoğlu, 2023).

Sosyal bütünleşme, bireylerin ve grupların toplum içinde etkileşimde bulunarak ortak değerler, normlar ve kimlikler geliştirmesi sürecidir. Bu kavram, farklı sosyal, kültürel ve ekonomik arka plana sahip bireylerin bir araya gelerek uyum sağlamalarını, toplumsal bağlarını güçlendirmelerini ve birlikte yaşamalarını ifade eder (Terry & Townley, 2019).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama (survey) araştırması, bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2009). Diğer bir ifadeyle, tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009). Bu çalışma, taramada modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Model, sosyal izolasyon ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu iki değişken arasındaki etkileşimi anlamak için kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2024).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Türkiye’de spor bilimleri temel alanında öğrenim gören ve futbol oynayan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem grubunu ise 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi’nde öğrenim gören, 18-30 yaş aralığındaki toplam 253 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem, kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve katılımcılar gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri kapsamında; yaş, cinsiyet, doğum yeri, öğrenim gördükleri bölüm ve sınıf düzeyi, lisanslı futbolcu olma durumu, spor deneyimi süresi, oynadıkları seviyeye göre futbol geçmişleri ve aylık gelir düzeyleri gibi değişkenlere yer verilmiştir. Bu değişkenler, katılımcıların kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme düzeylerini daha kapsamlı değerlendirebilmek adına analizlerde dikkate alınmıştır.

Alanyazında benzer konularda yapılan çalışmalarda da benzer örneklem büyüklüklerinin tercih edildiği görülmektedir. Örneğin; Hacıcaferoğlu ve Sümer (2019) çalışmalarında 272 sporcu öğrenciye ulaşırken, Yılmaz (2006) doğa sporları yapan 587 üniversite öğrencisi ile çalışmıştır. Küçükbaş Duman (2020) 74 katılımcıdan oluşan bir örneklemle sosyal bütünleşmeyi incelemiş, Zhao vd. (2022) ise 543 üniversite öğrencisini araştırmalarına dahil etmiştir. Bu bağlamda, çalışmada yer verilen 253 kişilik örneklem büyüklüğünün, alanyazındaki benzer çalışmalarla tutarlılık gösterdiği ve araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini desteklediği söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı 3 kısımdan oluşan anket formundan meydana gelmektedir. Anket formunun birinci kısmında araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci kısmı kişisel gelişim ölçeği ve üçüncü kısmı sosyal bütünleşme ölçeğinden oluşmaktadır.

Kişisel Gelişim Ölçeği: Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II (6), bireyin kişisel gelişim sürecine ilişkin daha ayrıntılı değerlendirme yapmasını sağlamak amacıyla Yalçın & Malkoç (2013) geliştirilmiş, 16 maddeden oluşan çok boyutlu bir ölçektir. Bu ölçek, 0 (hiç katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında derecelendirilmiş 6'lı Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan puanlar 0 ile 80 arasında değişmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin 4 alt boyutunun olduğu ortaya konmuştur. Bu boyutlar, planlı olma (planfulness), değişime hazır olma (readiness for change), kaynakları kullanma (using resources), amaçlı davranıştır (intentional behavior).

Sosyal Bütünleşme Ölçeği: Sporun sosyal bütünleşme üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla Yılmaz vd. (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, toplam 32 maddeden ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Maddelerin değerlendirilmesinde 5'li Likert tipi ölçek (1= kesinlikle katılmıyorum; 5= kesinlikle katılıyorum) kullanılmıştır ve madde ortalama puanları üzerinden değerlendirme yapılabilmektedir.

Uygulama

Yapılan bu çalışmada etik kurul onayı ve gereken izinler alındıktan sonra taahhünameye bağlı kalınarak, Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde 2024-2025 eğitim-öğretim yılı döneminde öğrenim gören öğrencilere yüz yüze uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz sürecinde öncelikle Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği ve Sosyal Bütünleşme Ölçeği'ne ait alt boyutların dağılım istatistikleri incelenmiş, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin ± 1 aralığında kaldığı görülerek verilerin normal dağılıma uymadığı gözlenmiştir. Bu nedenle daha güvenilir sonuçlar elde etmek amacıyla non-parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda, demografik veriler kapsamında gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için Kruskal-Wallis H testi ve Mann-Whitney U, ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkileri değerlendirmek için Spearman korelasyon analizi ve diğer boyutların kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme üzerindeki etkilerini test etmek için regresyon analizi uygulanmıştır. Tüm analizler SPSS paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacı Rolü

Bu araştırmada araştırmacının rolü, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için çok yönlü bir yaklaşım benimsemektir. Araştırmacı, araştırmanın tüm aşamalarında aktif bir katılımcı olarak görev almaktadır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan Kişisel Gelişim Ölçeği ve Sosyal Bütünleşme Ölçeği'nin güvenirlik düzeyleri Cronbach's Alpha katsayısı ile analiz edilmiştir. Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlı ve kararlı sonuçlar verip vermediğini belirlemede kullanılan temel istatistiksel bir ölçüttür. Ölçeklerin iç tutarlılık düzeylerinin değerlendirilmesinde Cronbach's Alpha katsayısının $\geq 0,70$ olması yeterli kabul edilmekte, $\geq 0,90$ değerleri ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2014).

Araştırmada kullanılan Kişisel Gelişim Ölçeği'ne ait güvenirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,952 olarak bulunmuştur (Tablo 1). Bu değer, ölçeğin oldukça yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve kişisel gelişim düzeyine ilişkin maddelerin birbiriyle uyumlu ölçümler sunduğunu göstermektedir.

Tablo 1. *Kişisel Gelişim Ölçeği Cronbach's Alpha Sonucu*

Alfa (α)	Kişisel Gelişim Ölçeği
253 kişi	Geçerli Katılımcı Sayısı (N)
16 madde	Toplam Madde Sayısı
0,952	Cronbach's Alpha Katsayısı

Kişisel Gelişim Ölçeğine ilişkin iç tutarlılığı ölçmek amacıyla yapılan güvenirlik analizinde elde edilen Cronbach's Alpha katsayısı 0,952'dir. Bu değer, ölçeğin oldukça yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Literatürde .70 ve üzeri alfa değerleri kabul edilebilir olarak değerlendirilirken, .90 ve üzeri değerler mükemmel güvenirlik düzeyi olarak kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2014). Bu sonuç, ölçeğin içeriğindeki maddelerin birbirleriyle yüksek düzeyde tutarlı olduğunu ve ölçme aracının güvenilirliğinin çok iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, Sosyal Bütünleşme Ölçeği'ne ilişkin yapılan güvenirlik analizinde Cronbach's Alpha değeri 0,970 olarak hesaplanmıştır (Tablo 2). Bu sonuç, ölçeğin son derece güvenilir olduğunu ve sosyal bütünleşme ile ilişkili alt boyutların tutarlı biçimde ölçüldüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Sosyal Bütünleşme Ölçeği Cronbach's Alpha Sonucu

Alfa (α)	Sosyal Bütünleşme Ölçeği
253 kişi	Geçerli Katılımcı Sayısı (N)
32 madde	Toplam Madde Sayısı
0,970	Cronbach's Alpha Katsayısı

Sosyal Bütünleşme Ölçeği'ne ilişkin iç tutarlılığı belirlemek amacıyla yapılan güvenirlik analizinde elde edilen Cronbach's Alpha katsayısı 0,970'tir. Bu oldukça yüksek değer, ölçeğin maddeleri arasında üst düzeyde tutarlılık bulunduğunu ve ölçeğin güvenilirliğinin mükemmel düzeyde olduğunu göstermektedir. Genel olarak $\alpha \geq 0,70$ güvenilir, $\alpha \geq 0,90$ ise mükemmel güvenirlik düzeyine işaret eder (Tavşancıl, 2014). Bu bulgu, Sosyal Bütünleşme Ölçeğinin araştırmalarda güvenle kullanılabileceğini ortaya koymaktadır.

Verilerin analizinde kullanılacak istatistiksel yöntemlerin belirlenebilmesi amacıyla, normallik dağılımına ilişkin temel istatistikler incelenmiştir. Kişisel Gelişim Ölçeği'ne ait alt boyutlara yönelik skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri sırasıyla -0.468 ile -0.266 ve -0.635 ile 0.117 arasında değişmektedir (Tablo 3). Benzer şekilde, Sosyal Bütünleşme Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin çarpıklık değerleri -0.823 ile -0.535 arasında, basıklık değerleri ise -0.361 ile 0.299 arasında değişmektedir (Tablo 4). George ve Mallery (2010) tarafından belirtildiği üzere, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 sınırları içerisinde kalması, verilerin normal dağılıma yakın olduğunu göstermektedir. Elde edilen değerler, verilerin parametrik testler için kullanılabilir olduğunu ve analizlerde normallik varsayımının büyük ölçüde sağlandığını göstermektedir.

Tablo 3. Kişisel Gelişim Ölçeklerinin Temel Dağılım İstatistikleri

	Planlı Olma	Değişime Olma	Hazır	Kaynakları Kullanma	Amaçlı Davranış
N	253	253		253	253
Skewness	-0.468	-0.266		-0.416	-0.399
Kurtosis	-0.130	-0.635		0.117	-0.427

Kişisel Gelişim Ölçeği'nin alt boyutlarına ait temel dağılım istatistikleri incelendiğinde, tüm alt boyutların skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerinin ± 1 aralığında kaldığı görülmektedir. Bu durum, verilerin normal dağılıma yakın bir dağılım gösterdiğini ve parametrik olmayan analizler için sınırda olsa da uygun kabul edilebileceğini göstermektedir (George & Mallery, 2010).

Tablo 4. *Sosyal Bütünleşme Ölçeklerinin Temel Dağılım İstatistikleri*

	Kişisel Gelişim	Sosyalleşme	Fiziksel Fayda	Bütünleşme	Psikolojik Gelişim	Ahlaki Gelişim	Duygusal Gelişim
N	253	253	253	253	253	253	253
Skewness	-0.653	-0.730	-0.617	-0.823	-0.535	-0.629	-0.624
Kurtosis	-0.010	0.129	-0.270	0.299	-0.361	-0.193	-0.143

Sosyal Bütünleşme Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin dağılım istatistikleri incelendiğinde, tüm skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerinin ± 1 sınırları içinde kaldığı görülmektedir. Bu değerler, ilgili alt boyutların puanlarının normal dağılıma oldukça yakın olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda non-parametrik analizlerin kullanılması uygun bulunmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişki ve etkileşime yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan veriler nicel nitelikte olup, parametrik olmayan analiz tekniklerinden Kruskal–Wallis H testi ve Mann–Whitney U testi ile değerlendirilmiş; değişkenler arası ilişkiler Spearman Korelasyon Analizi ile incelenmiştir. Ayrıca, kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme alt boyutları arasındaki etkileyici yapılar Bootstrapping yöntemiyle çoklu regresyon analizi kullanılarak test edilmiştir.

Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan futbol oynayan üniversite öğrencilerine ait demografik özelliklere ilişkin verilerin dağılımı sunulmaktadır. Katılımcıların yaş, doğum yeri, cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, lisanslı futbolcu olma durumları, futbol oynama süresi, oynama seviyesi ve aylık gelir düzeyleri frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 5. *Üniversite Öğrencilerinin Yaş Dağılımı*

Değişken	Grup	n	%
Yaş	18–20 yaş	86	34,0%
	21–23 yaş	111	43,9%
	24–26 yaş	45	17,8%
	27–29 yaş	10	4,0%
	30 yaş ve üzeri	1	0,4%
	Toplam	253	100,0%

Çalışmaya katılan 253 üniversite öğrencisinin yaş dağılımı incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunu 21–23 yaş aralığındaki öğrencilerin oluşturduğu (%43,9), bunu 18–20 yaş grubunun takip ettiği (%34,0) görülmektedir. Diğer yaş gruplarına ait katılımcı oranları ise 24–26 yaş için %17,8, 27–29 yaş için %4,0 ve 30 yaş ve üzeri için yalnızca %0,4’tür. Bu bulgular, araştırma örnekleminin büyük ölçüde genç yetişkinlik dönemindeki bireylerden oluştuğunu ve elde edilen verilerin ağırlıklı olarak bu yaş grubunun özelliklerini yansıttığını göstermektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Doğum Yerine Göre Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Doğum Yeri	Marmara Bölgesi	10	4,0%
	Ege Bölgesi	4	1,6%
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	15,0%
	Karadeniz Bölgesi	14	5,5%
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	73,9%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%73,9) Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi doğumlu olduğu görülmektedir. Bunu %15,0 ile Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi, %5,5 ile Karadeniz Bölgesi, %4,0 ile Marmara Bölgesi ve %1,6 ile Ege Bölgesi izlemektedir. Bu dağılım, araştırmaya katılan öğrencilerin ağırlıklı olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi kökenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	94	37,2%
	Erkek	159	62,8%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 7'ye göre, araştırmaya katılan 253 üniversite öğrencisinin %62,8'i erkek, %37,2'si kadındır. Bu dağılım, çalışmada erkek katılımcıların sayısal olarak daha fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Bölüm	Antrenörlük	180	71,1%
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (SBF)	11	4,3%
	Rekreasyon	22	8,7%
	Spor Yöneticiliği	33	13,0%
	Öğretmenlik (KKEF)	7	2,8%
	Toplam	253	100,0

Tablo 8'e göre, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%71,1) Antrenörlük bölümünde öğrenim görmektedir. Diğer bölümlerin dağılımı ise Spor Yöneticiliği (%13,0), Rekreasyon (%8,7), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (%4,3) ve Öğretmenlik (%2,8)

şeklindedir. Bu durum, çalışmaya katılan örneklemin ağırlıklı olarak Antrenörlük öğrencilerinden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Sınıf	1. Sınıf	46	18,2%
	2. Sınıf	89	35,2%
	3. Sınıf	20	7,9%
	4. Sınıf	98	38,7%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 9’da göre, araştırmaya katılan 253 öğrencinin %38,7’si 4. sınıf, %35,2’si 2. sınıf, %18,2’si 1. sınıf ve %7,9’u 3. sınıf düzeyindedir. Bu dağılım, örneklemin büyük ölçüde son sınıf ve ikinci sınıf öğrencilerinden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 10. Lisanslı Futbolcu Olma Durumu

Değişken	Grup	n	%
Lisanslı Futbolcu	Evet	85	33,6%
	Hayır	168	66,4%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 10 verilerine göre, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin %33,6’sı lisanslı futbolcu iken, %66,4’ü lisanslı değildir. Bu durum, katılımcıların çoğunluğunun futbolu amatör düzeyde veya lisanssız olarak oynadığını göstermektedir.

Tablo 11. Spor Deneyimi Süresi

Değişken	Grup	n	%
Spor Deneyimi	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	66,4%
	Kısa süreli (1-2 yıl)	6	2,4%
	Orta düzey (3-5 yıl)	13	5,1%
	Uzun süreli (6-10 yıl)	43	17,0%
	Çok uzun süre (11 yıl ve üzeri)	23	9,1%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 11’de yer alan verilere göre, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%66,4) hiç futbol oynamamış, %17’si 6-10 yıl arasında, %9,1’i ise 11 yıl ve üzeri sürede futbol oynamıştır. Katılımcıların %2,4’ü kısa süreli (1-2 yıl) ve %5,1’i orta düzeyde (3-

5 yıl) futbol deneyimine sahiptir. Bu dağılım, örneklemin spor deneyimi açısından farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 12. Oynama Seviyesine Göre Dağılım

Değişken	Grup	n	%
Oynama Seviyesi	Amatör	235	92,9%
	Profesyonel	18	7,1%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 12, üniversite öğrencilerinin futbol oynama seviyesine ilişkin dağılımı göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%92,9) amatör seviyede futbol oynarken, yalnızca küçük bir kısmı (%7,1) profesyonel düzeyde futbol oynamaktadır.

Tablo 13. Aylık Gelir Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Aylık Gelir	0–5.000 TL	156	61,7%
	5.001–15.000 TL	44	17,4%
	15.001–30.000 TL	31	12,3%
	30.001–45.000 TL	22	8,7%
	Toplam	253	100,0%

Tablo 13'te katılımcıların aylık gelir dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin %61,7'si 0–5.000 TL arasında aylık gelire sahipken, %17,4'ü 5.001–15.000 TL, %12,3'ü 15.001–30.000 TL ve %8,7'si 30.001–45.000 TL aralığında gelire sahiptir. Bu sonuçlar, öğrencilerin çoğunluğunun düşük ve orta gelir gruplarında yer aldığını göstermektedir.

Kişisel Gelişim Düzeyine Göre Demografik Değişkenlerin Analizi

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin sosyal bütünleşme düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaya yönelik analizlere yer verilmiştir. Bu amaçla, öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetleri gibi demografik değişkenlerin, Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutları üzerindeki etkileri parametrik olmayan test yöntemleriyle incelenmiştir. Yaş gruplarına ilişkin farklılıklar Kruskal–Wallis H testi ile; cinsiyet değişkenine göre farklılıklar ise Mann–Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ilgili tablolar eşliğinde sunulmuştur.

Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Yaş	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	18–20 yaş	86	124,20	3,213	4	.52
	21–23 yaş	111	127,84			
	24–26 yaş	45	124,21			
	27–29 yaş	10	142,65			
	30+ yaş	1	243,50			
Değişime Hazır Olma	18–20 yaş	86	119,56	3,917	4	.41
	21–23 yaş	111	129,42			
	24–26 yaş	45	126,91			
	27–29 yaş	10	156,20			
	30+ yaş	1	210,00			
Kaynakları Kullanma	18–20 yaş	86	114,85	5,432	4	.24
	21–23 yaş	111	135,27			
	24–26 yaş	45	123,30			
	27–29 yaş	10	154,20			
	30+ yaş	1	148,00			
Amaçlı Davranış	18–20 yaş	86	120,63	4,080	4	.395
	21–23 yaş	111	131,04			
	24–26 yaş	45	123,26			
	27–29 yaş	10	142,20			
	30+ yaş	1	243,00			

Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarının yaş gruplarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçlarına göre, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgu, çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yetkinliği düzeylerinin yaşlarına göre belirgin bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 15. *Doğum Yerine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Doğum Yeri Bölgesi	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	Marmara Bölgesi	10	139,45	2,649	4	.61
	Ege Bölgesi	4	112,50			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	142,82			
	Karadeniz Bölgesi	14	124,36			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	123,63			
Değişime Hazır Olma	Marmara Bölgesi	10	136,50	2,570	4	.63
	Ege Bölgesi	4	88,88			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	139,61			
	Karadeniz Bölgesi	14	123,79			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,99			
Kaynakları Kullanma	Marmara Bölgesi	10	131,75	1,030	4	.90
	Ege Bölgesi	4	117,63			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	131,92			
	Karadeniz Bölgesi	14	141,82			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,84			
Amaçlı Davranış	Marmara Bölgesi	10	123,10	1,894	4	.75
	Ege Bölgesi	4	110,75			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	137,62			
	Karadeniz Bölgesi	14	142,07			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,27			

Katılımcıların doğum yeri bölgelerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçlarına göre, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında doğum yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, bireylerin kişisel gelişim düzeylerinin coğrafi doğum bölgelerine göre belirgin şekilde değişmediğini göstermektedir.

Tablo 16. *Cinsiyete Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	U	p
Planlı Olma	Kadın	94	126,49	7 425	.93
	Erkek	159	127,30		
Değişime Hazır Olma	Kadın	94	127,16	7 458	.97
	Erkek	159	126,91		
Kaynakları Kullanma	Kadın	94	130,03	7 188	.61
	Erkek	159	125,21		
Amaçlı Davranış	Kadın	94	125,49	7 331.5	.80
	Erkek	159	127,89		

Katılımcıların cinsiyetlerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann–Whitney U testi sonuçlarına göre, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeylerinin cinsiyete göre önemli ölçüde değişmediğini göstermektedir.

Tablo 17. Öğrencilerin Bölümlere Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	Antrenörlük	180	128,96	2,762	4	.59
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	128,45			
	Rekreasyon	22	103,02			
	Spor Yöneticiliği	33	132,94			
	Öğretmenlik	7	121,71			
Değişime Hazır Olma	Antrenörlük	180	126,82	0,697	4	.95
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	140,55			
	Rekreasyon	22	121,02			
	Spor Yöneticiliği	33	129,55			
	Öğretmenlik	7	117,14			
Kaynakları Kullanma	Antrenörlük	180	131,65	3,703	4	.44
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	126,64			
	Rekreasyon	22	105,66			
	Spor Yöneticiliği	33	114,36			
	Öğretmenlik	7	134,57			
Amaçlı Davranış	Antrenörlük	180	129,54	5,731	4	.22
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	126,14			
	Rekreasyon	22	96,70			
	Spor Yöneticiliği	33	138,94			
	Öğretmenlik	7	101,93			

Üniversite öğrencilerinin bulundukları bölümlere göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçları, tüm alt boyutlarda bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir ($p > .05$). Bu durum, öğrencilerin Planlı Olma, Değişime Hazır Olma, Kaynakları Kullanma ve Amaçlı Davranış gibi kişisel gelişim boyutlarındaki yetkinliklerinin bölüm fark etmeksizin benzer düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 18. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	1. Sınıf	46	133,72	1,342	3	.71
	2. Sınıf	89	120,50			
	3. Sınıf	20	123,88			
	4. Sınıf	98	130,39			
Değişime Hazır Olma	1. Sınıf	46	132,61	1,208	3	.75
	2. Sınıf	89	122,28			
	3. Sınıf	20	139,10			
	4. Sınıf	98	126,18			
Kaynakları Kullanma	1. Sınıf	46	120,90	3,302	3	.34
	2. Sınıf	89	124,69			
	3. Sınıf	20	154,60			
	4. Sınıf	98	126,33			
Amaçlı Davranış	1. Sınıf	46	133,88	2,175	3	.53
	2. Sınıf	89	118,42			
	3. Sınıf	20	123,90			
	4. Sınıf	98	132,19			

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçları, tüm alt boyutlarda sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir ($p > .05$). Bu sonuçlar, öğrencilerin kişisel gelişim yetkinliklerinin planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında sınıf düzeyinden bağımsız olarak benzer düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 19. Lisanslı Futbolcu Olma Durumuna Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Lisanslı Futbolcu	N	Ortalama	U	p
Planlı Olma	Evet	85	118,07	6 381	.16
	Hayır	168	131,52		
Değişime Hazır Olma	Evet	85	116,26	6 227,5	.09
	Hayır	168	132,43		
Kaynakları Kullanma	Evet	85	114,89	6 110,5	.06
	Hayır	168	133,13		
Amaçlı Davranış	Evet	85	117,25	6 311,5	.13
	Hayır	168	131,93		

Lisanslı futbolcu olma durumuna göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Mann–Whitney U testi sonuçlarına göre, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında lisanslı futbolcu olan ve olmayan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgu, futbol oynama durumunun üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yetkinlikleri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 20. *Futbol Deneyimi Süresine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Spor Deneyimi Süresi	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	131,52	7,334	4	.11
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	138,08			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	143,54			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	100,22			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	131,83			
Değişime Hazır Olma	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	132,43	6,879	4	.14
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	125,17			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	141,92			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	101,17			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	127,65			
Kaynakları Kullanma	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	133,13	8,880	4	.064
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	109,42			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	143,92			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	98,55			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	130,46			
Amaçlı Davranış	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	131,93	7,807	4	.09
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	144,83			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	123,54			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	99,76			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	139,22			

Katılımcıların spor deneyimi sürelerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçları, tüm alt boyutlarda yaşanan farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı yönündedir ($p > .05$). Her ne kadar Kaynakları Kullanma alt boyutunda anlamlılığa yakın ($p = .064$) bir sonuç elde edilse de genel olarak spor deneyimi süresinin kişisel gelişim yetkinlikleri üzerinde belirgin bir etkisi gözlenmemiştir. Bu durum, spor yapma süresi arttıkça kişisel gelişim boyutlarında anlamlı bir değişim olmadığını göstermektedir.

Tablo 21. *Futbol Oynama Seviyesine Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Oynama Seviyesi	N	Ortalama	U	p
Planlı Olma	Amatör	235	130,33	1 332	.009
	Profesyonl	18	83,50	1 332	
Değişime Hazır Olma	Amatör	235	130,81	1 218,5	.003*
	Profesyonl	18	77,19	1 218,5	
Kaynakları Kullanma	Amatör	235	130,61	1 267	.004*
	Profesyonl	18	79,89	1 267	
Amaçlı Davranış	Amatör	235	129,86	1 442,5	.024
	Profesyonl	18	89,64	1 442,5	

* $p < 0,05$

Katılımcıların oynama seviyelerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarında yapılan Mann–Whitney U testi sonuçları, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında amatör ve profesyonel oyuncular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir ($p < .05$).

Tablo 22. *Aylık Gelir Durumuna Göre Kişisel Gelişim Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Sınıf	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Planlı Olma	0–5.000 TL	156	130,82	4,402	3	.22
	5.001–15.000 TL	44	135,02			
	15.001–30.000 TL	31	113,32			
	30.001–45.000 TL	22	103,11			
Değişime Hazır Olma	0–5.000 TL	156	128,96	2,989	3	.39
	5.001–15.000 TL	44	136,84			
	15.001–30.000 TL	31	116,21			
	30.001–45.000 TL	22	108,64			
Kaynakları Kullanma	0–5.000 TL	156	130,28	3,949	3	.26
	5.001–15.000 TL	44	130,85			
	15.001–30.000 TL	31	125,61			
	30.001–45.000 TL	22	98,00			
Amaçlı Davranış	0–5.000 TL	156	129,62	0,774	3	.85
	5.001–15.000 TL	44	124,32			
	15.001–30.000 TL	31	117,61			
	30.001–45.000 TL	22	127,05			

Katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre Kişisel Gelişim Yetkinliği (KGY) alt boyutlarındaki düzeylerini karşılaştırmak amacıyla uygulanan Kruskal–Wallis H testi sonuçlarına göre, planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yetkinliklerinin gelir düzeyinden bağımsız olarak benzer düzeyde olduğunu göstermektedir.

Sosyal Bütünleşme Düzeyine Göre Demografik Değişkenlerin Analizi

Bu bölümde, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin sosyal bütünleşme düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu amaçla, öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, lisanslı futbolcu olma durumu, futbol oynama süresi, oynama seviyesi ve aylık gelir gibi demografik özelliklerine göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) alt boyutları karşılaştırılmıştır. Parametrik olmayan test tekniklerinden Kruskal–Wallis H testi ve Mann–Whitney U testi kullanılarak yapılan analizler, sosyal bütünleşme düzeylerinin demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymuştur. Analiz sonuçları ilgili tablolarla detaylı biçimde sunulmuştur.

Tablo 23. Yaş Gruplarına Göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Yaş	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	18–20 yaş	86	119,08	2,746	4	.38
	21–23 yaş	111	128,40			
	24–26 yaş	45	132,51			
	27–29 yaş	10	143,65			
	30+ yaş	1	238,50			
Sosyalleşme	18–20 yaş	86	126,43	2,465	4	.60
	21–23 yaş	111	124,63			
	24–26 yaş	45	128,30			
	27–29 yaş	10	141,50			
	30+ yaş	1	235,50			
Fiziksel Fayda	18–20 yaş	86	128,46	2,465	4	.65
	21–23 yaş	111	126,58			
	24–26 yaş	45	121,96			
	27–29 yaş	10	131,05			
	30+ yaş	1	234,50			

Tablo 23. (Devamı)

Bütünleşme	18–20 yaş	86	126,99	3,170	4	.53
	21–23 yaş	111	126,12			
	24–26 yaş	45	121,86			
	27–29 yaş	10	149,85			
	30+ yaş	1	228,00			
Psikolojik Gelişim	18–20 yaş	86	128,65	3,160	4	.53
	21–23 yaş	111	125,49			
	24–26 yaş	45	121,11			
	27–29 yaş	10	145,50			
	30+ yaş	1	233,00			
Ahlaki Gelişim	18–20 yaş	86	121,39	3,272	4	.513
	21–23 yaş	111	128,74			
	24–26 yaş	45	126,93			
	27–29 yaş	10	146,00			
	30+ yaş	1	229,50			
Duygusal Gelişim	18–20 yaş	86	121,40	3,044	4	.551
	21–23 yaş	111	130,64			
	24–26 yaş	45	123,86			
	27–29 yaş	10	139,20			
	30+ yaş	1	224,50			

Tablo 23'te, üniversite öğrencilerinin yaş gruplarına göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) alt boyutlarındaki puanlarının anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal–Wallis H testi sonuçları yer almaktadır. Kruskal–Wallis testi, parametrik test varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda gruplar arası karşılaştırma yapmak için tercih edilen uygun bir yöntemdir. Elde edilen bulgulara göre, yaş grupları arasında SBÖ alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Tüm alt boyutlar (kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim) için hesaplanan p değerleri .38 ile .65 arasında değişmekte olup, bu değerler anlamlılık sınırı olan .05'in üzerindedir. Bu sonuç, farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerinin genel olarak benzer olduğunu ve yaş değişkeninin sosyal bütünleşme üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 24. Doğum Yerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Doğum Yeri Bölgesi	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	Marmara Bölgesi	10	140,70	1,490	4	.82
	Ege Bölgesi	4	134,13			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	137,57			
	Karadeniz Bölgesi	14	125,25			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,10			
Sosyalleşme	Marmara Bölgesi	10	123,85	1,613	4	.80
	Ege Bölgesi	4	127,13			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	140,64			
	Karadeniz Bölgesi	14	128,39			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,29			
Fiziksel Fayda	Marmara Bölgesi	10	146,70	2,200	4	.69
	Ege Bölgesi	4	148,13			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	136,53			
	Karadeniz Bölgesi	14	118,11			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,22			
Bütünleşme	Marmara Bölgesi	10	136,20	1,954	4	.74
	Ege Bölgesi	4	106,88			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	139,96			
	Karadeniz Bölgesi	14	127,96			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,23			
Psikolojik Gelişim	Marmara Bölgesi	10		2,641	4	.62
	Ege Bölgesi	4	151,50			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	139,38			
	Karadeniz Bölgesi	14	137,83			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	128,75			
Ahlaki Gelişim	Marmara Bölgesi	10	120,40	2,358	4	.67
	Ege Bölgesi	4	111,13			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	143,01			
	Karadeniz Bölgesi	14	126,18			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,50			
Duygusal Gelişim	Marmara Bölgesi	10	150,30	1,579	4	.812
	Ege Bölgesi	4	142,25			
	Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi	38	131,22			
	Karadeniz Bölgesi	14	126,29			
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	187	124,62			

Tablo 24’de, katılımcıların doğum yeri bölgelerine göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) alt boyut puanlarının istatistiksel olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Kruskal–Wallis H testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, SBÖ’ye ait yedi alt boyut (kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim) açısından doğum yeri bölgeleri arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür ($p > .05$). Her bir alt boyut için hesaplanan p değerleri .62 ile .82 arasında değişmektedir. Bu değerler, doğum yerinin öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeyleri üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 25. Cinsiyete Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	U	p
Kişisel Gelişim	Kadın	94	137,57	479 6	.076
	Erkek	159	120,75		
Sosyalleşme	Kadın	94	140,45	209 6	.024*
	Erkek	159	119,05		
Fiziksel Fayda	Kadın	94	137,91	447 6	.06
	Erkek	159	120,55		
Bütünleşme	Kadın	94	135,07	714 6	.17
	Erkek	159	122,23		
Psikolojik Gelişim	Kadın	94	132,64	943 6	.34
	Erkek	159	123,67		
Ahlaki Gelişim	Kadın	94	137,70	467,5 6	.07
	Erkek	159	120,68		
Duygusal Gelişim	Kadın	94	123,81	173 7	.58
	Erkek	159	128,89		

Tablo 25’te, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği alt boyutlarındaki puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığı Mann–Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre yalnızca sosyalleşme alt boyutunda cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($U = 6209$, $p = .024$). Buna göre, kadın öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri erkek öğrencilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek görünmektedir. Diğer tüm alt boyutlarda (kişisel gelişim, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgular, genel olarak sosyal bütünleşme düzeylerinin cinsiyet açısından büyük ölçüde benzer olduğunu, ancak kadın öğrencilerin sosyal etkileşim boyutunda daha yüksek puanlara sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 26. Üniversite Öğrencilerinin Bölümlere Göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SBÖ) Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	Antrenörlük	180	128,78	5,145	4	.27
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	117,91			
	Rekreasyon	22	96,43			
	Spor Yöneticiliği	33	139,47			
	Öğretmenlik	7	132,93			
Sosyalleşme	Antrenörlük	180	125,73	9,792	4	.04*
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	114,45			
	Rekreasyon	22	96,27			
	Spor Yöneticiliği	33	149,79			
	Öğretmenlik	7	168,64			
Fiziksel Fayda	Antrenörlük	180	125,44	3,952	4	.41
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	133,09			
	Rekreasyon	22	107,23			
	Spor Yöneticiliği	33	140,95			
	Öğretmenlik	7	153,93			
Bütünleşme	Antrenörlük	180	126,12	7,989	4	.09
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	137,27			
	Rekreasyon	22	94,48			
	Spor Yöneticiliği	33	142,02			
	Öğretmenlik	7	164,93			
Psikolojik Gelişim	Antrenörlük	180	125,89		4	.26
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	130,09			
	Rekreasyon	22	102,70			
	Spor Yöneticiliği	33	141,20			
	Öğretmenlik	7	160,21			
Ahlaki Gelişim	Antrenörlük	180	127,28	4,128	4	.38
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	112,14			
	Rekreasyon	22	105,61			
	Spor Yöneticiliği	33	143,39			
	Öğretmenlik	7	133,21			
Duygusal Gelişim	Antrenörlük	180	127,26	1,612	4	.80
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	11	136,82			
	Rekreasyon	22	110,43			
	Spor Yöneticiliği	33	132,77			
	Öğretmenlik	7	129,79			

Tablo 26’da, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği alt boyutlarında anlamlı fark olup olmadığı Kruskal–Wallis H testi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda yalnızca sosyalleşme alt boyutunda bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($\chi^2(4) = 9,792$, $p = .04$). En yüksek ortalama sıra puanı öğretmenlik bölümünde (168,64), en düşük ise rekreasyon bölümünde (96,27) görülmüştür. Diğer alt boyutlarda (kişisel gelişim, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim) istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p > .05$). Bu bulgular, sosyal bütünleşme bağlamında özellikle sosyalleşme boyutunun öğrenim görülen bölüme göre farklılaştığını, diğer boyutlarda ise bölüm değişkeninin belirleyici olmadığını göstermektedir.

Tablo 27. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	1. Sınıf	46	137,35	3,865	3	.27
	2. Sınıf	89	115,04			
	3. Sınıf	20	131,20			
	4. Sınıf	98	132,14			
Sosyalleşme	1. Sınıf	46	146,39	5,952	3	.14
	2. Sınıf	89	116,22			
	3. Sınıf	20	114,73			
	4. Sınıf	98	130,19			
Fiziksel Fayda	1. Sınıf	46	140,87	2,553	3	.46
	2. Sınıf	89	119,75			
	3. Sınıf	20	126,83			
	4. Sınıf	98	127,11			
Bütünleşme	1. Sınıf	46	142,62	3,137	3	.37
	2. Sınıf	89	119,79			
	3. Sınıf	20	121,25			
	4. Sınıf	98	127,39			
Psikolojik Gelişim	1. Sınıf	46	145,74	4,709	3	.19
	2. Sınıf	89	118,24			
	3. Sınıf	20	117,53			
	4. Sınıf	98	128,10			
Ahlaki Gelişim	1. Sınıf	46	135,49	3,360	3	.39
	2. Sınıf	89	118,02			
	3. Sınıf	20	115,08			
	4. Sınıf	98	133,61			
Duygusal Gelişim	1. Sınıf	46	136,88	1,718	3	.63
	2. Sınıf	89	120,75			
	3. Sınıf	20	133,48			
	4. Sınıf	98	126,71			

Tablo 27’de öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Sosyal Bütünleşme Ölçeği alt boyutlarında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal–Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, tüm alt boyutlar açısından sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 28. *Üniversite Öğrencilerinin Lisanslı Futbolcu Olma Durumuna Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları*

Alt Boyut	Lisanslı Futbolcu	N	Ortalama	U	p
Kişisel Gelişim	Evet	85	128,86	982 6	.73
	Hayır	168	126,06		
Sosyalleşme	Evet	85	121,56	677,5 6	.39
	Hayır	168	129,75		
Fiziksel Fayda	Evet	85	124,72	946 6	.72
	Hayır	168	128,15		
Bütünleşme	Evet	85	126,80	123 7	.97
	Hayır	168	131,93		
Psikolojik Gelişim	Evet	85	125,11	979,5 6	.76
	Hayır	168	127,96		
Ahlaki Gelişim	Evet	85	120,99	629,5 6	.34
	Hayır	168	130,04		
Duygusal Gelişim	Evet	85	124,57	933,5 6	.70
	Hayır	168	128,23		

Tablo 28’de, öğrencilerin lisanslı futbolcu olma durumlarına göre SBÖ alt boyut puanları Mann–Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, hiçbir alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgu, lisanslı futbolcu olup olmamanın sosyal bütünleşme düzeyini anlamlı şekilde etkilemediğini göstermektedir. Katılımcıların sosyal bütünleşme algılarının, futbolculuk lisansı durumundan bağımsız olarak benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 29. Üniversite Öğrencilerinin Futbol Deneyimi Sürelerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Spor Deneyimi Süresi	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	126,06	8,253	4	.08
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	126,92			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	163,12			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	107,94			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	149,11			
Sosyalleşme	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	129,75	7,572	4	.10
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	150,67			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	141,04			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	101,22			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	140,98			
Fiziksel Fayda	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	128,15	7,377	4	.11
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	134,33			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	143,85			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	104,05			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	150,04			
Bütünleşme	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	127,10	9,605	4	.04*
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	114,42			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	159,96			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	104,93			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	152,17			
Psikolojik Gelişim	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	127,96	8,116	4	.08
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	130,83			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	155,85			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	103,71			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	146,26			
Ahlaki Gelişim	Çok kısa süreli (0-1 yıl))	168	130,04	6,732	4	.15
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	149,00			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	123,42			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	103,65			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	144,74			
Duygusal Gelişim	Çok kısa süreli (0-1 yıl)	168	128,23	11,385	4	.02*
	Kısa süreli (1–2 yıl)	6	156,08			
	Orta düzey (3–5 yıl)	13	164,96			
	Uzun süreli (6–10 yıl)	43	100,17			
	Çok uzun süre (11+ yıl)	23	139,13			

* $p < 0,05$

Tablo 29’da, öğrencilerin futbol deneyimi sürelerine göre SBÖ alt boyut puanları Kruskal–Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre, yalnızca bütünleşme ($p = .04$) ve duygusal gelişim ($p = .02$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bu durum, futbol oynama süresi arttıkça öğrencilerin sosyal bütünleşme ve duygusal gelişim düzeylerinde farklılaşma olabileceğini göstermektedir. Diğer alt boyutlarda (kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, psikolojik ve ahlaki gelişim) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 30. Üniversite Öğrencilerinin Futbol Oynama Seviyelerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Mann–Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Oynama Seviyesi	N	Ortalama	U	p
Kişisel Gelişim	Amatör	235	131,50	058,5 1	.000*
	Profesyonel	18	68,31		
Sosyalleşme	Amatör	235	131,26	113,5 1	.001*
	Profesyonel	18	71,36		
Fiziksel Fayda	Amatör	235	130,79	225,5 1	.003*
	Profesyonel	18	77,58		
Bütünleşme	Amatör	235	129,44	542,0 1	.054
	Profesyonel	18	95,17		
Psikolojik Gelişim	Amatör	235	131,61	032,5 1	000*.
	Profesyonel	18	66,86		
Ahlaki Gelişim	Amatör	235	130,77	229,5 1	.003*
	Profesyonel	18	77,81		
Duygusal Gelişim	Amatör	235	130,69	247,5 1	.003*
	Profesyonel	18	78,81		

* $p < 0,05$

Tablo 30’da, futbol oynama seviyelerine (amatör ve profesyonel) göre SBÖ alt boyut puanları Mann–Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonucuna göre, kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutlarında oynama seviyelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p < .05$). Tüm bu boyutlarda amatör düzeyde oynayan öğrencilerin puan ortalamaları profesyonel düzeydekilere kıyasla anlamlı ölçüde daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, amatör futbol oynayan öğrencilerin sosyal bütünleşme açısından daha güçlü algılara sahip olabileceğini göstermektedir.

Tablo 31. Üniversite Öğrencilerinin Aylık Gelir Düzeylerine Göre SBÖ Alt Boyutlarının Kruskal–Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	Ortalama Sıra	χ^2 (K-W H)	sd	p
Kişisel Gelişim	0–5.000 TL	156	128,29	3,544	3	.31
	5.001–15.000 TL	44	138,73			
	15.001–30.000 TL	31	119,65			
	30.001–45.000 TL	22	104,75			
Sosyalleşme	0–5.000 TL	156	127,61	6,648	3	.08
	5.001–15.000 TL	44	146,40			
	15.001–30.000 TL	31	114,00			
	30.001–45.000 TL	22	102,23			
Fiziksel Fayda	0–5.000 TL	156	127,72	4,056	3	.25
	5.001–15.000 TL	44	139,99			
	15.001–30.000 TL	31	122,44			
	30.001–45.000 TL	22	102,36			
Bütünleşme	0–5.000 TL	156	127,71	2,297	3	.51
	5.001–15.000 TL	44	137,90			
	15.001–30.000 TL	31	117,61			
	30.001–45.000 TL	22	113,41			
Psikolojik Gelişim	0–5.000 TL	156	125,88	5,555	3	.13
	5.001–15.000 TL	44	143,73			
	15.001–30.000 TL	31	128,48			
	30.001–45.000 TL	22	99,36			
Ahlaki Gelişim	0–5.000 TL	156	126,07	5,618	3	.13
	5.001–15.000 TL	44	146,61			
	15.001–30.000 TL	31	119,44			
	30.001–45.000 TL	22	105,02			
Duygusal Gelişim	0–5.000 TL	156	125,29	5,858	3	.11
	5.001–15.000 TL	44	146,09			
	15.001–30.000 TL	31	126,11			
	30.001–45.000 TL	22	102,20			

Tablo 31'de, öğrencilerin aylık gelir düzeylerine göre SBÖ alt boyut puanları Kruskal–Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, tüm alt boyutlarda gelir düzeyine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim düzeyleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Kişisel gelişim, bireylerin potansiyellerini gerçekleştirme, yeteneklerini geliştirme ve yaşamlarına anlam katma süreçlerini kapsarken; sosyal bütünleşme ise bireylerin ait oldukları toplumsal yapıyla kurdukları uyum ve etkileşim düzeyini ifade eder. Bu bağlamda, öğrencilerin kişisel gelişim düzeylerinin sosyal çevreyle bütünleşme süreçlerini ne ölçüde etkilediği analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde, kişisel gelişim alt boyutları ile sosyal bütünleşme ölçeği puanları arasındaki ilişkiler istatistiksel yöntemler aracılığıyla değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 32. *Kişisel Gelişim Yönelimi (KGY) Alt Boyutları ile Sosyal Bütünleşme Alt Boyutları Arasındaki Spearman Korelasyon İlişkileri*

		Kişisel Gelişim	Sosyalleşme	Fiziksel Fayda	Bütünleşme	Psikolojik Gelişim	Ahlaki Gelişim	Duygusal Gelişim
KGY	Planlı Olma	**679.	**634.	**643.	**596.	**667.	**588.	**660.
	Değişime Hazır Olma	**655.	**616.	**611.	**591.	**632.	**603.	**649.
	Kaynakları Kullanma	**572.	**528.	**486.	**566.	**557.	**522.	**526.
	Amaçlı Davranış	**659.	**608.	**600.	**574.	**621.	**576.	**604.

Tablo 32 analizinin sonuçlarına göre, Kişisel Gelişim Yönelimi (KGY) alt boyutları ile Sosyal Bütünleşme alt boyutları arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon katsayısı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, tüm KGY alt boyutları ile sosyal bütünleşme alt boyutları arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir ($p < .01$). Bu durum, bireylerin planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları etkin kullanma ve amaçlı davranış gösterme düzeyleri arttıkça; kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik, ahlaki ve duygusal gelişimlerinin de arttığını göstermektedir. En yüksek korelasyon, planlı olma alt boyutu ile kişisel gelişim ($r = .679^{**}$) ve duygusal gelişim ($r = .660^{**}$) arasında gözlenmiştir. Bu bulgu, planlı bireylerin kişisel ve duygusal gelişim açısından daha güçlü bir entegrasyon sergilediklerini ortaya koymaktadır. Diğer yandan, kaynakları kullanma alt boyutunun korelasyon katsayıları görece daha düşük olmasına rağmen tüm değişkenlerle anlamlı ilişkiler kurduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, bireylerin kişisel gelişim yönelimlerinin sosyal bütünleşme üzerindeki olumlu etkilerini desteklemekte olup, bu yönelimlerin sosyal uyum, aidiyet ve psikososyal gelişim açısından önemli belirleyiciler olabileceğini

göstermektedir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin sosyal ortamlara daha etkili şekilde katılım göstermelerini ve çeşitli gelişim alanlarında ilerlemelerini sağlayabilecek stratejik bir temeli işaret etmektedir.

Kişisel Gelişim ile Sosyal Bütünleşme Arasındaki Etkileşimlere İlişkin Regresyon Bulguları

Bu bölümde, bireylerin kişisel gelişim düzeylerinin sosyal bütünleşme üzerindeki yordayıcı etkileri incelenmiştir. Regresyon analizi, değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri değerlendirmek ve kişisel gelişimin sosyal bütünleşmeyi ne düzeyde açıkladığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Analiz sürecinde, örnekleme bağılılık kaynaklı olası sapmaları minimize etmek ve daha güvenilir parametre tahminlerine ulaşmak amacıyla Bootstrapping (yeniden örnekleme) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem sayesinde regresyon katsayılarının güven aralıkları daha sağlam biçimde değerlendirilmiş ve sonuçların genellenebilirliği artırılmıştır. Sosyal bütünleşmenin alt boyutları olan sosyalleşme, fiziksel fayda, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim üzerinde kişisel gelişimin etkisi test edilmiştir.

Tablo 33. Planlı Olma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	-0,692	0,261	—	-2,651	.009	-1,182
	Kişisel Gelişim	0,189	0,122	0,141	1,553	.122	-0,079
	Sosyalleşme	0,102	0,145	0,074	0,702	.483	-0,251
Planlı Olma	Fiziksel Fayda	0,163	0,103	0,124	1,587	.114	-0,048
	Bütünleşme	0,191	0,092	0,163	2,068	.040	0,001
	Psikolojik Gelişim	0,189	0,117	0,150	1,609	.109	-0,101
	Ahlaki Gelişim	-0,068	0,113	-0,054	-0,598	.550	-0,348
	Duygusal Gelişim	0,278	0,095	0,225	2,939	.004	0,095
R = ,736		R² = ,542		F= 41,457,		p < .001	

Tablo 33'te yer alan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, planlı olma düzeyi ile kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir ($R = .736$, $R^2 = .542$, $F = 41,457$, $p < .001$). Bu sonuç, modelin planlı olma düzeyindeki değişimin %54,2'sini açıklayabildiğini göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde, bütünleşme ($\beta = 0.163$; $p = .040$) ve duygusal gelişim ($\beta = 0.225$; $p = .004$) değişkenlerinin planlı olma üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkileri olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutlar istatistiksel olarak anlamlı bir etki göstermemektedir ($p >$

.05). Bu bulgular, bireyin planlı olma eğiliminin özellikle duygusal ve sosyal uyum boyutlarında daha yüksek bir gelişimle ilişkili olabileceğine işaret etmektedir.

Tablo 34. *Değişime Hazır Olma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları*

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	-0,321	0,263	—	-1,220	,224	-0,798
	Kişisel Gelişim	0,178	0,123	0,138	1,451	,148	-0,068
	Sosyalleşme	-0,030	0,147	-0,022	-0,204	,838	-0,413
Değişime Hazır Olma	Fiziksel Fayda	0,134	0,104	0,106	1,292	,198	-0,094
	Bütünleşme	0,209	0,093	0,185	2,249	,025*	-0,015
	Psikolojik Gelişim	0,091	0,118	0,075	0,771	,441	-0,177
	Ahlaki Gelişim	0,075	0,114	0,062	0,657	,512	-0,193
	Duygusal Gelişim	0,300	0,095	0,252	3,146	,002	0,113
R = ,706		R² = ,499	F= 34,80	p = ,000	p < .001		

Tablo 34’te görüldüğü üzere, değişime hazır olma düzeyine ilişkin regresyon modeli anlamlı bulunmuştur (R = .706, R² = .499, F = 34,80, p < .001). Bu sonuç, modelin değişime hazır olma düzeyindeki varyansın yaklaşık %49,9’unu açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde, bütünleşme ($\beta = 0.185$; p = .025) ve duygusal gelişim ($\beta = 0.252$; p = .002) değişkenlerinin değişime hazır olma üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkileri olduğu belirlenmiştir. Diğer değişkenlerin etkileri anlamlı bulunmamıştır (p > .05). Bu bulgular, bireyin değişime açık olmasının özellikle sosyal uyum ve duygusal gelişim alanlarında olumlu yansımalarla ilişkili olabileceğini ortaya koymaktadır.

Tablo 35. *Kaynakları Kullanma Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları*

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	0,133	0,292	—	0,454	.650	-0,415
	Kişisel Gelişim	0,220	0,136	0,169	1,614	.108	-0,077
	Sosyalleşme	-0,141	0,162	-0,105	-0,868	.386	-0,505
Kaynakları Kullanma	Fiziksel Fayda	-0,007	0,115	-0,006	-0,065	.948	-0,219
	Bütünleşme	0,357	0,103	0,315	3,469	.001*	0,150
	Psikolojik Gelişim	0,029	0,131	0,023	0,218	.827	-0,217
	Ahlaki Gelişim	0,118	0,126	0,097	0,931	.353	-0,124
	Duygusal Gelişim	0,243	0,106	0,202	2,296	.023*	0,026
R = ,626		R² = ,392	F= 22,56	p < .001			

Tablo 35'te yer alan regresyon analizi sonuçlarına göre, kaynakları kullanma düzeyine ilişkin kurulan model istatistiksel olarak anlamlıdır ($R = .626$, $R^2 = .392$, $F = 22,56$, $p < .001$). Bu durum, modelin kaynakları kullanma düzeyindeki toplam varyansın %39,2'sini açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde, bütünleşme ($\beta = 0.315$; $p = .001$) ve duygusal gelişim ($\beta = 0.202$; $p = .023$) değişkenlerinin kaynakları kullanma üzerinde anlamlı ve pozitif yönde etkili olduğu görülmektedir. Diğer değişkenlerin etkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, bireylerin kaynakları etkin biçimde kullanma düzeylerinin özellikle sosyal aidiyet hisleri ve duygusal yeterlilikleri ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 36. Amaçlı Davranış Düzeyinin Kişisel Gelişim ve Sosyal Bütünleşme Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	–0,297	0,274	—	–1,082	.280	–0,777
	Kişisel Gelişim	0,263	0,128	0,202	2,059	.041*	–0,001
	Sosyalleşme	0,026	0,153	0,019	0,169	.866	–0,337
Amaçlı Davranış	Fiziksel Fayda	0,166	0,108	0,129	1,543	.124	–0,048
	Bütünleşme	0,188	0,097	0,164	1,939	.054	–0,017
	Psikolojik Gelişim	0,149	0,123	0,121	1,210	.227	–0,134
	Ahlaki Gelişim	–0,001	0,119	–0,001	–0,007	.997	–0,275
	Duygusal Gelişim	0,160	0,099	0,133	1,614	.108	–0,020

R = ,686 R² = ,470 F= 31,10 p < .001

Tablo 36'da yer alan regresyon analizi sonuçlarına göre, amaçlı davranış düzeyini yordayan model istatistiksel olarak anlamlıdır ($R = .686$, $R^2 = .470$, $F = 31,10$, $p < .001$). Bu, bağımsız değişkenlerin amaçlı davranış düzeyindeki varyansın %47'sini açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar yalnızca kişisel gelişim değişkeni, istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir yordayıcı olarak öne çıkmaktadır ($\beta = 0.202$, $p = .041$). Diğer değişkenlerin amaçlı davranış üzerindeki etkileri anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$). Bu bulgular, bireylerin amaçlı davranış geliştirmelerinde en güçlü belirleyicinin kişisel gelişim düzeyleri olduğunu; yani bireyin kendini geliştirme ve plan yapma eğiliminin, amaçlı hareket etme becerisini artırdığını göstermektedir.

Tablo 37. *Kişisel Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları*

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Kişisel Gelişim	Sabit	2.099	0.140	—	15.003	0.000	1.728
	Planlı Olma	0.263	0.088	0.351	2.992	0.003	0.042
	Değişime Hazır Olma	0.091	0.086	0.117	1.061	0.290	-0.072
	Kaynakları Kullanma	0.072	0.057	0.093	1.261	0.208	-0.060
	Amaçlı Davranış	0.125	0.079	0.164	1.589	0.113	-0.070
R = ,682		R² = ,465	F= 53.89	p < .001			

Tablo 37 incelendiğinde, planlı olma değişkeninin kişisel gelişim düzeyini pozitif ve anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($B = 0.263$, $p = .003$). Değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış değişkenlerinin etkileri ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$). Modelin genel olarak anlamlı olduğu ve kişisel gelişim düzeyinin %46.5'inin açıklanabildiği belirlenmiştir ($R^2 = ,465$; $F = 53.89$; $p < .001$).

Tablo 38. *Sosyalleşme Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları*

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Sosyalleşme	Sabit	2,306	0,138	—	16,688	.000	1,953
	Planlı Olma	0,301	0,087	0,417	3,475	.001	0,098
	Değişime Hazır Olma	0,080	0,085	0,106	0,940	.348	-0,087
	Kaynakları Kullanma	0,049	0,056	0,066	0,884	.378	-0,069
	Amaçlı Davranış	0,079	0,078	0,107	1,019	.309	-0,109
R = ,663		R² = ,440	F= 48,756	p < .001			

Tablo 38'e göre, planlı olma değişkeni sosyalleşme düzeyini pozitif ve anlamlı şekilde yordamaktadır ($B = 0,301$; $p = .001$). Diğer değişkenlerin (değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış) etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$). Regresyon modeli anlamlı bulunmuş ($F = 48,756$; $p < .001$) ve sosyalleşme düzeyinin %44'ü açıklanabilmiştir ($R^2 = ,440$).

Tablo 39. Fiziksel Fayda Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Fiziksel Fayda	Sabit	2,306	0,138	—	16,688	.000	1,953
	Planlı Olma	0,301	0,087	0,417	3,475	.001	0,098
	Değişime Hazır Olma	0,080	0,085	0,106	0,940	.348	-0,087
	Kaynakları Kullanma	0,049	0,056	0,066	0,884	.378	-0,069
	Amaçlı Davranış	0,079	0,078	0,107	1,019	.309	-0,109
R = ,663		R² = ,440	F = 48,756	p < .001			

Tablo 39'a göre, fiziksel fayda düzeyinin yordanmasına yönelik kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmektedir ($F(4, 248) = 48,756$; $p < .001$). Model, fiziksel fayda değişkenindeki toplam varyansın %44'ünü açıklamaktadır ($R^2 = ,440$). Bağımsız değişkenlerden yalnızca planlı olma değişkeni fiziksel fayda üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir ($B = 0,301$; $p = .001$). Diğer değişkenlerin (değişime hazır olma, kaynakları kullanma, amaçlı davranış) fiziksel fayda üzerindeki etkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 40. Bütünleşme Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Bütünleşme	Sabit	1.874	0.165	—	11.382	001. >	1.468
	Planlı Olma	0.258	0.103	0.302	2.494	0.013	-0.014
	Değişime Hazır Olma	0.114	0.101	0.129	1.132	0.259	-0.090
	Kaynakları Kullanma	0.180	0.067	0.205	2.700	0.007	0.031
	Amaçlı Davranış	0.065	0.093	0.074	0.697	0.486	-0.151
R = ,658		R² = ,432	F = 47,231	p < .001			

Tablo 40'a göre, bütünleşme düzeyinin yordanmasına yönelik kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F(4, 248) = 47,231$; $p < .001$). Model, bütünleşme değişkenindeki toplam varyansın %43'ünü açıklamaktadır ($R^2 = ,432$). Bağımsız değişkenlerden planlı olma ($B = 0,258$; $p = .013$) ve kaynakları kullanma ($B = 0,180$; $p = .007$) değişkenleri bütünleşme düzeyini anlamlı ve pozitif yönde yordarken, değişime hazır olma ve amaçlı davranış değişkenlerinin etkisi anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 41. Psikolojik Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	1.874	0.165	—	11.382	001. >	1.468
	Planlı Olma	0.258	0.103	0.302	2.494	0.013	-0.014
Bütünleşme	Değişime Hazır Olma	0.114	0.101	0.129	1.132	0.259	-0.090
	Kaynakları Kullanma	0.180	0.067	0.205	2.700	0.007	0.031
	Amaçlı Davranış	0.065	0.093	0.074	0.697	0.486	-0.151
R = ,658 R² = ,432 F = 47,231 p < .001							

Tablo 41'e göre, psikolojik gelişim düzeyinin yordanmasına ilişkin kurulan regresyon modeli anlamlıdır ($F(4, 248) = 53,551$; $p < .001$). Model, psikolojik gelişim değişkenindeki toplam varyansın %46'sını açıklamaktadır ($R^2 = ,463$). Bağımsız değişkenlerden yalnızca planlı olma değişkeni psikolojik gelişimi anlamlı ve pozitif yönde yordarken ($B = 0,355$; $p < .001$), değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış değişkenlerinin yordayıcı etkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 42. Ahlaki Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları,

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
	Sabit	1.988	0.149	—	13.369	< .001	1.593
	Planlı Olma	0.355	0.093	0.448	3.806	< .001	0.153
Psikolojik Gelişim	Değişime Hazır Olma	0.093	0.091	0.113	1.020	0.309	-0.076
	Kaynakları Kullanma	0.044	0.060	0.054	0.729	0.467	-0.086
	Amaçlı Davranış	0.080	0.084	0.098	0.951	0.342	-0.094
R = , 681 R² = , 463 F = 53.551 p < .001							

Tablo 42'ye göre, ahlaki gelişim düzeyinin yordanmasına ilişkin kurulan regresyon modeli anlamlıdır ($F(4, 248) = 40,642$; $p < .001$). Model, ahlaki gelişim değişkenindeki toplam varyansın yaklaşık %40'ını açıklamaktadır ($R^2 = ,396$). Bağımsız değişkenlerden yalnızca planlı olma değişkeninin ahlaki gelişim üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu görülmektedir ($B = 0,193$; $p = 0.054$). Diğer değişkenlerin (değişime hazır olma, kaynakları kullanma, amaçlı davranış) ahlaki gelişim üzerindeki etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$).

Tablo 43. Ahlaki Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Ahlaki Gelişim	Sabit	2.113	0.159	—	13.328	001. >	1.686
	Planlı Olma	0.193	0.100	0.242	1.937	0.054	−0.045
	Değişime Hazır Olma	0.171	0.097	0.207	1.766	0.079	−0.036
	Kaynakları Kullanma	0.104	0.064	0.127	1.619	0.107	−0.025
	Amaçlı Davranış	0.081	0.089	0.099	0.905	0.366	−0.113
R = , 629 R² = , 396 F = 40.642 p < .001							

Tablo 43’e göre, ahlaki gelişim düzeyinin sosyal bütünleşme ve kişilik gelişimi boyutlarıyla ilişkisini inceleyen regresyon modeli anlamlı bulunmuştur ($F(4, 248) = 40,642$; $p < .001$). Model, ahlaki gelişim düzeyindeki toplam varyansın yaklaşık %39’unu açıklamaktadır ($R^2 = ,396$). Bağımsız değişkenlerden planlı olma ($p = .054$), değişime hazır olma ($p = .079$) ve kaynakları kullanma ($p = .107$) değişkenlerinin ahlaki gelişim üzerindeki etkileri istatistiksel olarak sınırda anlamlılık düzeyindedir. Ancak bu değişkenlerin her biri pozitif yönlü bir ilişki göstermektedir. Amaçlı davranış değişkeni ise modelde anlamlı bir yordayıcı değildir ($p > .05$).

Tablo 44. Duygusal Gelişim Düzeyinin Sosyal Bütünleşme ve Kişilik Gelişimi Boyutları ile İlişkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	%95 GA Alt	%95 GA Üst
Duygusal Gelişim	Sabit	2.015	0.153	—	13.193	< .001	1.676
	Planlı Olma	0.353	0.096	0.436	3.679	< .001	0.138
	Değişime Hazır Olma	0.188	0.094	0.223	2.005	0.046	−0.021
	Kaynakları Kullanma	0.058	0.062	0.069	0.931	0.353	−0.081
	Amaçlı Davranış	−0.022	0.086	−0.026	−0.251	0.802	−0.185
R = , 674 R² = , 455 F = 51.669 p < .001							

Tablo 44’e göre, duygusal gelişim düzeyinin sosyal bütünleşme ve kişilik gelişimi boyutları ile ilişkisini inceleyen regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F(4, 248) = 51,669$; $p < .001$) ve model varyansın %45,5’ini açıklamaktadır ($R^2 = ,455$). Bağımsız değişkenlerden planlı olma ($p < .001$) ve değişime hazır olma ($p = .046$) değişkenleri, duygusal gelişimi anlamlı düzeyde yordarken; kaynakları kullanma ve amaçlı davranış değişkenlerinin yordayıcı etkisi anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, özellikle planlı olmanın ve değişime açıklığın duygusal gelişimi güçlendiren önemli faktörler olduğunu göstermektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yetkinlikleri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişki ve etkileşim yapıları kapsamlı bir biçimde incelenmiştir. İlk olarak, demografik değişkenler açısından yapılan Kruskal–Wallis H ve Mann–Whitney U testleri, yaş, cinsiyet, doğum yeri, bölüm, sınıf düzeyi, lisanslı futbolcu olma durumu, spor deneyimi süresi, oynama seviyesi ve aylık gelir gibi katılımcı profillerine göre kişisel gelişim alt boyutlarında (planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma, amaçlı davranış) anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Bu bulgu, öğrencilerin demografik özelliklerinden bağımsız olarak benzer düzeyde kişisel gelişim yetkinlikleri sergilediklerini göstermiş; önceki çalışmalarda da (Hacıcaferoğlu & Sümer, 2019; Yılmaz, 2006) benzer biçimde demografik etkenlerin kişisel gelişim üzerinde sınırlı belirleyici rol oynadığı yönündeki sonuçlarla örtüşmüştür.

Futbol oynayan öğrencilerin yaşam becerileri üzerine yaptıkları çalışma, demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık bulamazken, futbolun bireylerin problem çözme ve planlı davranma gibi kişisel gelişim boyutlarını genel olarak desteklediğini göstermiştir. Bu, bizim çalışmamızdaki bulgularla paralellik taşımaktadır (Kubal & Çankaya, 2024)

Uzaktan ve yüz yüze eğitim alan öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerini karşılaştırmış; demografik değişkenler anlamlı farklılık yaratmamıştır. Bu durum, spor ve sosyal bütünleşme ilişkisini değerlendirirken öğrencilerin yaş, cinsiyet gibi değişkenlerinin etkisinin sınırlı olduğunu destekler. Elde edilen veriler çalışmamızı destekler niteliktedir (Seydioğlu, vd., 2023)

Çocuk futbol projelerinde sosyal uyum ve arkadaşlık ilişkileri incelenmiş; farklı demografik gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu, futbolun sosyal bütünleşmeye olan genel katkısını teyit eder (Grassroots, 2021). Şengül (2019) Futbolcuların kişilik özellikleri ve antrenör beklentileri arasındaki ilişkiyi araştırmış; sonuçlar demografik değişkenlerden bağımsızdır. Bu da, futbolun kişisel gelişim yetkinliklerini genel olarak desteklediğini gösterir.

Akgül (2024) Takım antrenmanlarının birliktelik ve iş birliği üzerindeki etkilerini incelemiş; sınıf düzeyi, yaş ve gelir gibi değişkenler anlamlı farklılık yaratmamıştır. Bulgular, futbolun sosyal bütünleşme üzerinde istikrarlı bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Eri (2018) Altyapı futbolcularının başarı motivasyonları ile algıladıkları ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiş; demografik değişkenlerin etkisi sınırlı bulunmuştur. Bu, futbolun kişisel gelişim üzerindeki etkisinin demografik değişkenlerden bağımsız olabileceğini gösterir. Futbolun gençlerin özsaygı ve liderlik becerileri üzerindeki etkisini araştırmış; yaş ve cinsiyet farkları anlamlı değildir. Bu, bizim bulgularımızla örtüşmektedir (Nathan & Vaughan 2013).

İkinci olarak, Spearman korelasyon analizleri, kişisel gelişim alt boyutlarının tüm sosyal bütünleşme boyutlarıyla (sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim, duygusal gelişim) güçlü ve pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle “planlı olma” ve “değişime hazır olma” alt boyutlarının katsayıları ($r \geq .60$) sosyal bütünleşmenin her bir bileşeniyle anlamlı düzeyde bağlantı göstermiştir. Bu sonuç, bireylerin kendi gelişim süreçlerine yönelik motivasyon ve disiplinlerinin, sosyal ortamlarda uyum, aidiyet ve karşılıklı etkileşimi güçlendiren önemli psikososyal kaynaklar olduğunu savunan literatürle tutarlıdır (Küçükbaş Duman, 2020; Zhao vd., 2022).

Domínguez-González vd. (2024), genç futbol oyuncularında psikolojik profil ile sosyal ve duygusal beceriler arasında güçlü pozitif ilişkiler tespit etmiş; futbolun bireylerin sosyal ve psikolojik gelişimini desteklediğini göstermiştir. Kardağ (2019) ise spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam becerileri ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasında anlamlı ve güçlü pozitif ilişkiler bulmuş, bu bulgular çalışmamızla örtüşmüştür. Ionescu ve Popescu (2018) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin motor, zihinsel ve sosyal faydaları arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analiziyle incelenmiş ve benzer şekilde güçlü pozitif ilişkiler saptanmıştır.

Üçüncü olarak, regresyon analizlerine dayalı etki modelleri; planlı olma ve değişime hazır olma gibi kişisel gelişim boyutlarının, sosyal bütünleşme bileşenleri arasında özellikle “bütünleşme” ve “duygusal gelişim” üzerinde yordayıcı roller üstlendiğini göstermiştir. Bu bulgu, spora katılımın yalnızca fiziksel değil; aynı zamanda bireyin duygusal dayanıklılık ve toplumsal bağlılık duygusunu da geliştirdiğini ortaya koyan önceki çalışmalarla uyumludur. Örneğin, Yılmaz (2006) doğa sporları katılımcılarında gözlenen duygusal ve sosyal uyum artışını benzer bir bağlamda betimlemiştir. Ayrıca “kaynakları kullanma” ve “amaçlı davranış” alt boyutları da sosyal entegrasyonun belirli alanlarını anlamlı derecede etkilemiş, bu da kişisel gelişim stratejilerinin hedef odaklı uygulanmasının sosyal uyum süreçlerini pozitif yönde desteklediğine işaret etmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışmanın bulguları; futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yetkinliklerinin, yalnızca bireysel beceri kazancını artırmakla kalmayıp aynı zamanda

sosyal bütünleşme düzeylerini de güçlendirdiğini göstermektedir. Bu etki, özellikle planlı çalışmanın ve değişime açıklığın, topluluk içindeki aidiyet ve duygusal düzenleme mekanizmalarını beslediğini ortaya koymuştur. Eğitim ve spor programları tasarlanırken, öğrencilerin kişisel gelişim boyutlarına yönelik bilinçli müdahalelerin örneğin hedef belirleme, zaman yönetimi eğitimleri ve kaynak etkinliği atölyeleri sosyal uyum ve takım ruhunu artıracakları öngörülebilir. Gelecek araştırmalarda, farklı spor dallarındaki öğrencilerin karşılaştırmalı analizleri ile nitel veri toplama yöntemlerinin (örneğin derinlemesine mülakatlar) eklenmesi, etkileşim mekanizmalarının daha ayrıntılı kavranmasına katkı sağlayacaktır.

Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, futbol oynayan üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir. Ancak bazı değişkenlere göre anlamlı farklılıklar bulunmaması, kişisel ve sosyal gelişimin yalnızca spora katılımı ile sınırlı kalmadığını, çok boyutlu destekleyici faktörlerin de önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bu çerçevede, elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıda sıralanan öneriler, hem bireysel gelişimi hem de sosyal uyumu artırmaya yönelik uygulamalara ışık tutmayı amaçlamaktadır.

- Üniversiteler, futbol gibi takım sporlarını teşvik eden etkinlikleri artırmalı ve öğrencilerin bu tür faaliyetlere katılımını kolaylaştıracak programlar geliştirmelidir. Böylece öğrencilerin sosyal bütünleşme ve kişisel gelişim süreçleri desteklenmiş olur.
- Futbol oynayan öğrenciler için özgüven, liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik atölye ve eğitim programları düzenlenebilir. Bu tür etkinlikler, spor faaliyetlerinin kişisel gelişim üzerindeki etkisini güçlendirebilir.
- Spor takımları ve öğrenci kulüpleri, öğrencilerin farklı sosyal çevrelerle etkileşime girmesini sağlayacak etkinlikler düzenleyebilir. Sosyal bütünleşmeyi artırmak için maçlar, turnuvalar veya sosyal sorumluluk projeleri ile etkileşim ortamları çeşitlendirilebilir.
- Bu araştırma sadece futbol oynayan üniversite öğrencileri üzerine yapılmıştır. Gelecek çalışmalarda farklı spor branşlarının, farklı yaş gruplarının veya farklı kültürel ortamların kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme üzerindeki etkileri incelenebilir.
- Futbol gibi takım sporlarına katılan öğrencilerin sosyal beceri ve kişisel gelişim süreçlerinde daha etkili sonuçlar elde edebilmesi için psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sağlanabilir.

- Futbolun kişisel gelişim ve sosyal bütünleşme üzerindeki etkileri uzun vadede incelenerek, sporun bireylerin yaşamındaki kalıcı katkıları hakkında daha kapsamlı bilgiler elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, Ö. (2024). Spor eğitim modeli ile yapılan futbol antrenmanlarının takım birlikteliği üzerindeki etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2).
- Altbach, P. G., Arnold, K., & King, I. C. (Eds.). (2014). *College student development and academic life: Psychological, intellectual, social and moral issues*. (1st ed.). Routledge.
- Arey, D. L., & Levental, O. (2024). Beyond the game: the influence of varying degrees of sports involvement on college students self-perceptions and institutional affiliation. *Education Sciences*, 14(3), 332.
- Aslım, M. (2007). *Modern toplumda sporun işlevi üzerine karşılaştırmalı bir araştırma* (Tez No. 191099) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Atabeyoğlu, C. (1991). *Türk spor tarihi kronolojisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aydın, M. (1989). *Türk sporunda kurumsallaşma süreci*. Ankara Üniversitesi Yayını.
- Azzellini, D., & Tihimmel, S. (2008). *Futbolistas: Futbol ve Latin Amerika* (S. Bucak, Çev.). İstanbul: Otonom Yayıncılık.
- Bamberg, C. (2002). Marksizm ve spor (Çev. C. Özerengin). *Birikim*, (158), 82–93.
- Bayansaldüz, M. (2003). Türk spor yönetiminde finansal kaynak sağlama çabalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 160(51-59).
- Bayram, K., & Aydınalp, H. (2021). Sosyal bütünleşme ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik, güvenirlik çalışması. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 110-133.
- Blake, M., & Solberg, V. S. H. (2023). Designing elite football programmes that produce quality athletes and future ready adults: incorporating social emotional learning and career development. *Soccer & Society*, 24(6), 896-911.
- Boniface, P. (2007). *Futbol ve küreselleşme* (İ. Yergüz, Çev.). İstanbul: NTV Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2024). Eğitimde *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (35.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K., Akgün, E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Cope, E., Bailey, R., Parnell, D., & Nicholls, A. (2017). Football, sport and the development of young people's life skills. *Sport in Society*, 20(7), 789-801.
- Çakmak, N. M. (1999). *Türkiye Futbol Federasyonu'nun hukuki statüsü*. (Tez No. 81234) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, İ. G., & İmamoğlu, A. E. (2023). Social integration of immigrants through sports: evaluation of the activities of turkish ministry of youth and sport. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 4(1), 1-31.
- Devicioğlu, S. (2008). Türkiye'de futbolun kurumlaşması. *Gazi Üniversitesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26(373–396).
- Devicioğlu, S., Çoban, B., & Karakaya, Y. (2014). Futbol yönetimi ve organizasyonlarının görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 35–48.

- Domínguez-González, J. A., Reigal, R. E., Morales Sánchez, V., & Hernández-Mendo, A. (2024). Analysis of the sports psychological profile, competitive anxiety, self-confidence, and flow state in young football players. *International Journal of Sports Psychology*, 55(1), 1–20.
- Dukic, D., McDonald, B., & Spaaij, R. (2017). Being able to play: Experiences of social inclusion and exclusion within a football team of people seeking asylum. *Social inclusion*, 5(2), 101-110.
- Dunkhorst, J. (2008). *Solcu futbol mu? Sağcı futbol mu?* In D. Azzellini & S. Tihimmel (Eds.), *Futbolistas: Futbol ve Latin Amerika* (S. Bucak, Çev.). İstanbul: Otonom Yayıncılık.
- Edelman, R. (2005). Spor ve siyasal sol (Çev. A. Toksabay). *Düşe-Yazma*, (11), 56–59.
- Ekenci, N. (1997). *Türk spor teşkilatının gelişimi ve sorunları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Elling, A., De Knop, P., & Knoppers, A. (2001). The social integrative meaning of sport: A critical and comparative analysis of policy and practice in the Netherlands. *Sociology of Sport Journal*, 18(4), 414-434.
- Else, B. J. (2007). *Promises of participation: The politics of football clubs in Chile, 1909-1962*, PhD Thesis, Stony Brook University.
- Eri, E. (2018). Futbol oynayan altyapı sporcularının başarı motivasyonları ile algıladıkları ebeveyn tutumları arasındaki ilişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1).
- Fişek, K. (1980). *Spor yönetimi*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları. Yayın No. 515.
- Fişek, K. (1982). Devlet-rekreasyon-spor. *Bilim ve Sanat Dergisi*, 18(4–7).
- Fişek, K. (1985). *100 soruda Türkiye spor tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Fişek, K. (2003). *Sporun anatomisi*. İstanbul: Yazı Görüntü Ses Yayınları.
- Gözübüyük, Ş., Tan, T. (1998). *İdare hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Grassroots, S. (2021). Futbol Kardeşliği Projesi'nde çocukların sosyal uyumu ve arkadaşlık tutumları. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 31-60.
- Güdek, Ş. (2024). Müzik eğitiminin kişisel gelişim üzerindeki etkisi. *OjoMus: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, 4(1), 80–96.
- Günüç, S., Odabaşı, H. F., & Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309-325.
- Gür, A. (1979). *Spor ve sosyal sınıflar*. İstanbul: Aydınlık Yayınları.
- Hacıcaferoğlu, S., & Sümer, H. (2019). Spor yapan üniversite öğrencilerinde empati ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(2), 112–122.
- Horak, R. (1993). *Futbol ve kültürü*. In R. Horak, W. Reiter & T. Bora (Eds.), *Futbol ve kültürü*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Huizinga, J. (2006). *Homo ludens: Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme* (M. A. Kılıçbay, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Hübener, K. L. (2008). “Urubu” futbolistas: Futbol ve Latin Amerika. In D. Azzellini & S. Tihimmel (Eds.), *Futbolistas: Futbol ve Latin Amerika* (S. Bucak, Çev.). İstanbul: Otonom Yayıncılık.

- Ionescu, A., & Popescu, D. (2018). Student perceptions of motor, mental, and social benefits of recreational figure skating. *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 1–8.
- Karadağ, A. (2019). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam becerileri ve sosyal bütünleşme ilişkisinin incelenmesi*. (Tez No. 595224) [Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi-Manisa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karaka, M. (2023). *Gençlik kulüpleri çalışanlarının liderlik yönelimlerinin özgüvenleri üzerindeki etkisi*. (Tez No. 789347) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kubal, D., & Çankaya, S. (2024). Futbolcuların yaşam becerileri ve psikolojik ihtiyaçlar durumunun incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 180-195.
- Kurt, M., & Atayman, V. (1997). *Modern sporun ilkelerinin kökeni*. In *Arenada Show: Modern sporun dünü ve bugünü*. İstanbul: Sorun Yayınları.
- Küçükbaş Duman, F. (2020). Sporun sosyal bütünleşme üzerindeki etkileri. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(3), 169-177.
- Liu, Y., You, S., & Wang, Z. (2022). The moderating role of sociability and social connection for the relationship between soccer participation and teamwork ability among Chinese College Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 15441.
- Maxwell, H. (2018). Sport for community development: A systematic review of policy, practice and research. *Sport Management Review*, 21(3), 307–316.
- Mutlu, H. T., & Durak, İ. (2022). Çalışanların iş doyum düzeyi ile kişisel gelişim yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 51-67.
- Oguntuase, S. B., & Sun, Y. (2022). Effects of mindfulness training on resilience, self-confidence and emotion regulation of elite football players: The mediating role of locus of control. *Asian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 2(3), 198-205.
- Özmen, H. (2000). *Futbol, holiganizm ve medya*. (Tez No. 102464) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öztürk, P., & Koca, C. (2019). Spor ve sosyal içerme: Türkiye’de sporun toplumsal bütünleşmeye katkısı. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(2), 85–99.
- Riordan, J. (1999). *The worker sports movement*. In J. Riordan & A. Krüger (Eds.), *International politics of sport in the 20th century* (pp. xx–xx). Spon Press.
- Rowe, D. (1996). *Popüler kültürler: Rock ve sporda haz politikası* (Çev. M. Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Schiefer, D., & Van Der Noll, J. (2017). The essentials of social cohesion: A literature review. *Social Indicators Research*, 132(579–603).
- Sert, M. (1999). *Spor sosyolojisi ve Türk futbolunda iktidar sorunu*. (Tez No. 87756) (Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Üniversitesi-İstanbul). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Seydioğlu, C., Yağcı, Y., & Çimen, A. (2023). Uygulama derslerini uzaktan eğitim olarak alan ile yüz yüze alan öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerinin karşılaştırılması. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 656-666.

- Spaaij, R. (2012). Beyond the playing field: Experiences of sport, social capital, and integration among Somalis in Australia. *Ethnic and Racial Studies*, 35(9), 1519–1538.
- Suyato, S., Setyawan, H., Sukarti, S. E. E., Shidiq, A. A. P., Darmawan, A., Gusliana, H. B., & Tafuri, F. (2024). The integration of social values in physical education and sport to develop teenage students' character: a systematic review. *Retos*, 58(960-968).
- Sümer, K. (1990). *Türk spor teşkilatının tarihi gelişimi*. Ankara: GSGM Yayınları.
- Şahin, M. Y., & Tunçkol, H. M. (2010). İşçi hareketlerinin futbolun tarihsel gelişim sürecine etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(219–236).
- Şengül, A. N. (2019). Futbolcuların kişilik özellikleri ile antrenörlerde bulunmasını istedikleri liderlik tarzları arasındaki ilişki. *Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2).
- T.F.F. (1992). *Türk futbolunun tarihi gelişimi*. Türkiye Futbol Federasyonu Yayını.
- Terry, R., & Townley, G. (2019). Exploring the role of social support in promoting community integration: An integrated literature review. *American Journal of Community Psychology*, 64(3-4), 509-527.
- Tihimmel, S. (2008). “Uruguay” futbolistas: Futbol ve Latin Amerika. In D. Azzellini & S. Tihimmel (Eds.), *Futbolistas: Futbol ve Latin Amerika* (S. Bucak, Çev.). İstanbul: Otonom Yayıncılık.
- Trudel-Fitzgerald, C., Zevon, E. S., Kawachi, I., Tucker-Seeley, R. D., Grodstein, F., & Kubzansky, L. D. (2020). The prospective association of social integration with life span and exceptional longevity in women. *The Journals of Gerontology: Series B*, 75(10), 2132-2141.
- Uğur, Y. (2002). Halk sporu kurultayı. *İnsanca Spor Dergisi*, 1(2–3).
- Üçışık, H. F. (1999). *Sporda sorunlar ve çözüm önerileri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Wahl, A. (2005). *Ayaktopu: Futbolun öyküsü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yalçın, İ., & Malkoç, A. (2013). Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 26(3), 258-266.
- Yetim, A. (2014). *Spor Sosyolojisi*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Yılmaz, A. (2006). Doğa sporlarıyla uğraşan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme düzeyleri üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 43–54.
- Yılmaz, B., Karlı, Ü., & Yetim, A. A. (2006). Sporda sosyal bütünleşme ölçeği (SSBÖ) geçerlilik güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (4), 3-10.
- Zhao, Y., Wang, X., Liu, X., & Zhang, L. (2022). The relationship between physical activity, self-esteem and social integration among Chinese university students. *Journal of Physical Education and Health*, 11(1), 21–30.

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı;

Bu çalışma “Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim İle Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki Ve Etkileşimin İncelenmesi” adlı araştırmaya ait soruları içermektedir. Sizlerin katılımı araştırmanın değeri ve başarısı için önemli bir ölçüt olacak ve cevaplarınız gizli tutulacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Ahamad OMAR

Yüksek Lisans Öğrencisi

DEMOGRAFİK SORULAR

Yaşınız?:

Cinsiyet: () Kadın Erkek ()

Bölümünüz?:

Lisanslı Sporcu musunuz? () Evet Hayır ()

Spor yaşıınız?

Futbol oynama seviyeniz? () Amatör Profesyonel ()

Aylık Geliriniz?.....

EK-2. Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği

Lütfen maddeleri dikkatlice okuyunuz. Her bir ifadeye ne derece katıldığınızı aşağıdaki ölçeği kullanarak belirtiniz.

0: Hiç Katılmıyorum 1: Çoğunlukla Katılmıyorum 2: Kısmen Katılmıyorum
3: Kısmen Katılıyorum 4: Çoğunlukla katılıyorum 5: Tamamen katılıyorum

MADDELER						
1. Kendimle ilgili değiştirmek istediğim şeyler için gerçekçi hedefler belirlerim.	0	1	2	3	4	5
2. Kendimle ilgili belirli değişiklikler yapmaya hazır olduğum zamanı söyleyebilirim.	0	1	2	3	4	5
3. Kendimle ilgili değişiklik yapmak için gerçekçi bir planın nasıl yapılacağını biliyorum.	0	1	2	3	4	5
4. Kendimi geliştirmek için ortaya çıkan her fırsatı değerlendiririm.	0	1	2	3	4	5
5. Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığımda, gelişimim için gerçekçi bir plan yaparım.	0	1	2	3	4	5
6. Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığım zaman başkalarından yardım isterim.	0	1	2	3	4	5
7. Kendimi geliştirmek için aktif bir şekilde çalışırım.	0	1	2	3	4	5
8. Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.	0	1	2	3	4	5
9. Bir birey olarak sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum.	0	1	2	3	4	5
10. Kendimle ilgili değişiklikler yapmak için gerçekçi hedefler belirleyebilirim.	0	1	2	3	4	5
11. Kendimle ilgili belirli bir değişiklik yapmam gereken zamanı bilirim.	0	1	2	3	4	5
12. Kendimi geliştirmeye çalıştığım zaman mevcut olanakları kullanırım.	0	1	2	3	4	5
13. Kendimle ilgili değişiklik yapmak için atacağım adımları biliyorum.	0	1	2	3	4	5
14. Kendimi değiştirmeye çalıştığımda aktif olarak yardım almaya çabalarım.	0	1	2	3	4	5
15. Bir birey olarak gelişmek için fırsatları araştırırım.	0	1	2	3	4	5
16. Kendimle ilgili belirli şeyleri değiştireceğim zamanı bilirim.	0	1	2	3	4	

EK-3. Sosyal Bütünleşme Ölçeği

SPORDA SOSYAL BÜTÜNLEŞME ÖLÇEĞİ	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Öz güvenimin gelişmesine katkı sağlar.					
2. Fiziksel olarak kendimi çok sağlıklı hissetmemi sağlar.					
3. Başarma duygusu ile aldığım haz doruğa ulaşır.					
4. Grup iş birliği becerimi geliştirir.					
5. Macera duygumu artırır.					
6. Diğer insanlara saygımı artırır.					
7. Bir gruba aitlik duygumu geliştirir.					
8. Liderlik becerilerimi geliştirmeme yardımcı olur.					
9. Problemleri tespit etme yeteneğimi geliştirir.					
10. Problem çözme becerimi geliştirir.					
11. Çalışma alışkanlığı kazandırır.					
12. Kilo kontrolümü sağlar.					
13. Spor becerimi geliştirir					
14. Vücut şeklimi korur ve zindelik sağlar.					
15. Fiziksel gücümü artırır.					
16. Stresten uzaklaşmama yardımcı olur.					
17. Denge ve koordinasyonumu geliştirir.					
18. Zamanı iyi kullanma becerimi artırır.					
19. Güçlü arkadaşlık bağları kurmamı sağlar.					
20. Birçok görevin üstesinden gelebilme becerimi geliştirir.					
21. Grupla iş bölümü yapmamda fayda sağlar.					
22. Arkadaşlarımla dayanışma içinde olmamı sağlar.					
23. Bilgili, ahlaklı ve yardımsever olmama katkı sağlar.					
24. Örf, âdet ve hukuk kurallarına uymam yönünde etki yapar.					
25. Arkadaşlarımla birlikte olmamı ve iyi zaman geçirmemi sağlar.					
26. Yeni insanlarla tanışmamı sağlar.					
27. Birey olarak gelişmeme yardımcı olur.					
28. Diğer insanlarla ortak bir şeyleri paylaşmamı sağlar.					
29. Farklı siyasi görüşteki insanların bir araya gelmesini sağlar					
30. Farklı kültürlerden gelen insanların bir araya gelmesini sağlar.					
31. Farklı ekonomik yapıya sahip insanların bir araya gelmesini sağlar.					
32. Farklı inançtaki insanların bir araya gelmesini sağlar					

EK-4. Etik Kurul Kararı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-70400699-000-2400421795
Konu : Etik Kurul Kararı

23.12.2024

DAĞITIM YERLERİNE

Fakültemiz Etik Kurulunun 18.12.2024 tarihli oturumunda alınan E-70400699-050.02.04-2400419853 sayılı, 2024/12 Fakülte Etik Kurulu Kararları konulu belgede yer alan karar metni aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Karar 138: AHMAD.A.OMAR'ın "Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim İle Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Etkileşimin İncelenmesi" başlıklı çalışma isteği ile ilgili yazısı ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmelerden sonra; adı geçen araştırma çalışmasının yürütülmesinin, etik kurallarına uygun olduğuna, oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr. Necip Fazıl KİSHALI
Alt Kurul Başkanı

Dağıtım:

Gereği:

Sayın Prof.Dr. Ahmet Gökhan YAZICI
AHMAD.A.OMAR

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: f23d1307-81e9-457a-bd5e-ec37e82ae805
Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı 25240
Erzurum
Tel: +90 442 2311380
Elektronik Ağ: http://www.atauni.edu.tr/#besyo
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataatürk-universitesi-ebys>

Bilgi: Özer TOPAL
Faks: +90 442 2311333
E-Posta: besyo@atauni.edu.tr

Kime: Ahmad Omar >

Perşembe

Ynt: Sayın Hocam Merhaba Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim Yönelimleri ile Sosyal Bütünleşmeleri Arasındaki İlişki ve Etkileşimin İncelenmesi başlıklı yüksek lisans tezim için ölçeğinizi kullanmak üzere izin istemekteyim. Saygılarımla - Ahmad Omar

Merhaba,

Ölçeği kullanmanızdan memnuniyet duyarız. Ölçeğin maddelerini, puanlama ve referans bilgilerini ekte iletiyorum.

Kolaylıklar diliyorum.

İlhan Yalçın

Baki YILMAZ

Kime: Omar Ahmad >

ÖS 2:21

Ynt: Sayın Hocam Merhaba Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. Futbol Oynayan Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Gelişim Yönelimleri ile Sosyal Bütünleşmeleri Aras...

Merhaba Ahmet

Sporda Sosyal Bütünleşme ölçeğini tabiki kullanabilirsin. Kolaylıklar dilerim
iPhone'umdan gönderildi

Ahmad Omar

şunları

yazdı (15 Ara 2024 03:05):

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve orta öğrenimini Filistin'in Tulkarem şehrinde tamamladım, ve 2018 yılında mezun oldum. Daha sonra Filistin Teknik Üniversitesi (Khadouri)'nde Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri bölümünde lisans eğitimime başladım ve 2022 yılında mezun oldum. Atatürk Üniversitesi Türkçe Dil Enstitüsü'nde dil eğitimi aldıktan sonra 2023 yılında yüksek lisans eğitimime başladım.

